

Tihožitje v belem... (Foto: Ivan Zupančič - Župa)

V SREDO, 2. MARCA JAVNA OBRAVNAVA LN PALACE

Do petka, 4. marca bo v avli občine Piran ter v prostorih krajevne skupnosti Portorož ponovljena javna razgrnitev Lokacijskega načrta za območje hotelov Palace. Javna obravnava LN bo v sredo, 2. marca 2005 ob 17. uri v veliki dvorani portoroškega Avditorija.

Vabljeni!

IZ VSEBINE

- Naš obraz: Giovanni Dugan
- Biti ženska
- Kompromis ali kontrapunkt
- Portorožani, tujci v lastnem domu
- Mučenje brez dotika
- Obalna hitra cesta
- Dimniki kot prvina prepoznavnosti mesta
- Smetišče ob domači hiši

15 let Portorožana

ARTES

NEPREMIČNINE d.o.o.

Obala 13, PORTOROŽ
05/674-82-02

PROMET Z NEPREMIČNINAMI
www.artes-nepremicnine.si

KNJIŽNICA JE SRCE MESTA

Ko sem se leta triinosemdeset naselil v Piranu, je bila ena mojih prvih poti v mestno knjižnico. Vsa ta leta sem v njej, posebno v čitalnici, preživel mnogo lepih, polnih in bogatih ur. V malih, a urejenih prostorih, so knjižničarke za ubožne plače skrbele za to, da ni v mestu zamrlo še tisto malo duha, kar ga je preostalo. V skromnih razmerah so se trudile, ne samo za knjižne, revijalne in ostale novosti, pripravljale so ure pravljic, predstavitve in literarne večere. Tudi sam sem sodeloval pri nekaterih. Lahko mirno rečemo, da so generacije sprejemale to bogastvo. Le redko sem v teh letih v knjižnici srečal kakšnega lokalnega veljaka ali bog ne daj, celo politika. Čas se je drobil in seveda se je marsikaj spremenilo. Ne, ne, da ne bo pomote, po dvaindvajsetih letih je knjižnica še vedno v teh neprimernih, malih prostorih, za vse je bil denar, za nove, primerne, svetle, večje prostore ga ni bilo. Tako kot se je menjavalo prizadevno osebje knjižnice, enako zdaj druge generacije obiskujejo ure pravljic, literarne večere in predstavitve in seveda sedijo za računalnikom ali prosijo za informacije na domoznanskem oddelku. A - če ne štejem nekaj novih ometov in računalniške opreme - se je v knjižnico komaj kaj vlagalo. Seveda tudi zdaj, komaj kdaj v knjižnici srečaš kakšnega lokalnega veljaka, kaj šele politika. Ob jubileju so potrebne svečane besede, a mislim, da bi bilo veliko bolj svečano, če bi lahko knjižnica končno zaživela, ne pa da životari na nekaj kvadratnih metrih. Zahvala seveda gre vsem, ki so svoje delo v knjižnici sprejeli ne le kot delo, marveč poslanstvo. Ker naj trdijo eni ali drugi, kar si pač želijo, kljub vsemu je res: Knjižnica je srce mesta!

Franjo Francič

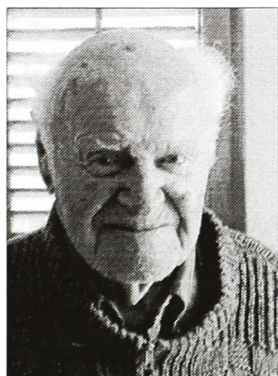
Vam ni do kuhanja?
Prirejate cocktail party,
banket, slavnostno kosilo
ali večerjo, piknik? Pokli-
čite nas, izberite kraj in
čas Vašega dogodka, za
ostalo poskrbimo mi. V prijetni družbi in ob odlični ponudbi.
Vas bomo pogostili po Vašem okusu. Vabljeni!
Pokličite: 05/674-20-72

Orndina
Trattoria Cafe Bar

Giovanni Dugan, eden najstarejših Portorožanov:

»NEKOČ JE BIL ŽIVLJENJE TRDO, MORDA SMO GA PRAV ZATO IMELI RADI!«

Giovanni Dugan s Sončne poti, ki je letos stopil v 98. leto življenja (rojen leta 1907) in je eden najstarejših Portorožanov, je neverjeten možakar. Še dandanes skrbno obdeluje njivo okrog hiše ter goji zelenjavo v rastlinjaku – tukaj rase okusen paradiznik, grah, krompir, pa zeljnate glave, kumarice, solata, paprika...

Je navdušen balinar - za vrženimi balami – tako za trju je jo veliko mlajši od njega – še danes teče kot kak frkolin. Ob našem obisku je med živahno zgovornostjo

z užitek spil čaj z rumom, ki mu ga je pripravila hčerka **Liliana**, ena od dveh hčera, ki sta se mu rodili v zakonu s pokojno ženo **Assunto**.

Šjor Dugan je rojeni Portorožan, ima se za Istroveneta. Preživel je mnoge »cesarje«. Kot otrok je do 1. svetovne vojne živel v Avstroogrski, po vojni v Italiji, leta 1943 po kapitulaciji Italije so to deželo okupirali Nemci, zatem je prišla Jugoslavija in nazadnje Slovenija. Pravi, da to območje že stoletja naseljuje italijanski živelj, a tudi Slovenci, Nemci in drugi narodi. Doživel je marsikaj bridkega. Kot dolgoletni antifašist je bil interniran v okolico Foggie. Leta 1945 pa je doživel bombardiranje zaveznikov na nemške cilje v Portorožu.

Najlepše spomine nosi iz obdobja med

obema vojnama. Je živa priča zgodovine Portoroža iz tega časa. Le malokdo iz mlajših generacij še ve, da je bilo na zdajšnjem območju Pirata med leti 1923 – 1944 večje letališče hidroplanov. Poznavalci so izkoristili izjemno ugodne klimatske pogoje. Sam je na letališču 12 let delal kot mehanični delavec.

»Na portoroškem letališču sta bila dva velika hangarja za 30-40 hidroplanov. Trimotorci različnih tipov, dolgi osem, dvanajst ali petnajst metrov, ki so sprejeli tudi do 15 oseb, so bili izdelani v Monfalconu. Vzpostavljene so bile številne linije - za Trst, Pulo, Benetke, Brindisi, Torino. Tu je bila odprta prva redna linija hidroplanov v Italiji. Bilo je kar nekaj nesreč, tudi v Portorožu. Pri vili Vesna je strmoglavilo letalo zaradi neuspele akrobacije pilota, ki je opravljal letalski izpit,« je pripovedoval iskri Giovanni in nadaljeval: »Čeprav je bilo takrat treba res trdo garati – ne kot danes, ko lahko preživiš tudi kot

brezdelnež – so bili to lepi časi. Srečal sem ogromno sposobnih ljudi, kot so bili ladjedelniki bratje Kozulich s Cresa, poznal sem vse pomembne družine.«

Po vojni je Giovanni najprej delal v sečoveljskem rudniku, po zaprtju rudnika je na Vesni, kjer je takrat prebival, odprl domačo slaščičarsko obrt, delovno dobo pa je sklenil v Droginih skladiščih soli. Tu je tudi doživel grozljivo delovno nezgodo, ko mu je odrezalo tri prste na roki. Ob bogastvu njegovih izkušenj si velja zapomniti njegove besede:

»Na svetu se pravzaprav nič ne spremeni. Že trikrat, v letih 1918, 1945 in 1995 so Američani prišli rešiti Evropo. In vojni ni konec. Odprtih žarišč je ničkoliko.«

Obala
nepremičnine

immobiliari immobilien real estate

Obala 16, Krajevna skupnost Portorož

Tel.: 05/674 10 30

GSM: 041/35 22 00

www.obala-realestate.com

PORTOROŽANOVA PRIPOROČILA

-**DRUŠTVO INVALIDOV OBČINE PIRAN** vabi svoje člane 5. marca ob 16. uri na OBCNI ZBOR in praznovanje DNEVA ŽENA v dvorano Arcadia hotela Histron na Bernardinu. Prijave in vplacila (1.200,00 SIT) sprejemajo v pisarni društva 16. in 23. februarja od 9. do 11. ure ter 21.2. od 14. do 15. ure. Za oddaljene kraje je organiziran prevoz. Vljudno vabljeni.

- **COMUNITA' DEGLI ITALIANI DI PIRANO**: sabato, 26 febbraio uscita del gruppo filodrammatico a Parenzo, ospiti della locale Comunita' degli Italiani.

- **AVDITORIJ PORTOROŽ**: 26. februar ob 20.30. gledalska predstava Teatra 55 Slovenci v vesolju. režija: Branko Đuric (za abonma in izven)

ZLATO SIDRO

Pizzerija Zlato sidro
Obala 111 Lucija

Odprta vsak dan od 11. do 23. ure

**Se priporoča s pestro izbiro pic
in drugih jedi.**

BITI ŽENSKA (8. MARCU NA ROB)

O prazniku žena je težko povedati kaj novega. Vemo, zakaj je bil izbran prav ta datum in vemo, da v preteklosti svet ni teptal samo ženskih pravic marveč predvsem njihovo človeško dostojanstvo. Vemo tudi, da so začetki mednarodnih gibanj za ženske pravice terjali od vodstev veliko notranjih moči in poguma, pa tudi znanja in predvsem vere v pravilnost početja. Boj je bil toliko trši, ker se je bilo treba spopadati ne le z nenaklonjenostjo oblasti in njenih institucij, marveč tudi z neznanjem žensk samih, žensk iz srednjih in zlasti nižjih slojev, z njihovo preproščino, nerazgledanostjo in privzgojeno vdanostjo v usodo. Nihče ne ve, koliko nadarjenih, bistrih žensk je bilo med množico neukih in dostikrat nepismenih! Njihove duhovne sposobnosti so zgorevale v vsakdanjem delu z otroki, morda tudi z ostarelimi starši, v domu, kjer je bilo treba nositi vodo v vedru z dvorišča in vse leto kuhati na ognju, cepiti drva, čistiti pepel, šivati in krpati oblačila družini in vsako poletje in jesen vkuhavati zelenjavo vseh vrst. Za izobrazbo tako ni bilo ne denarja ne časa; in če so kdaj zatajevane sile in hrepenenja vendarle privreli na dan in hoteli razpreti krila, je okolica žensko razglasila za čudaško, trčeno ali muhasto in histerično.

Ne sprašujem se, kakšna je danes vloga ženske; strahoma pa se sprašujem, kakšna je vloga družbe v skrbi za človeške pravice žensk. Vse predolgo in prepogosto smo se poigravali z besedo enakopravnost. Vse preveč je zlasti moški svet v svoji površnosti prepričan, da je ženska

s pravico, da opravlja izbran poklic in gre na volitve, dobila vse, kar si je sploh kdaj želela. Beseda enakopravnost pomeni upoštevanje človeka kot celote; če torej moški del družbe priznava, da ženska lahko konča kateri koli študij in vredu opravlja svoje delo, ji s tem priznava samo del njene osebnosti. Kljub poplavi sociologov, psihologov in drugih, ki so napisali stotine razprav, ne da bi pri tem znali koga naučiti kaj uporabnega, kljub vsakdanjemu sožitju moških in žensk, ki naj bi nas vse obogatilo z izkušnjami (če že ne vse, pa vsaj tiste, ki smo sposobni tudi čustvovanja, ne le razmišljanja o samem sebi), se družba do žensk ne obnaša razumevajoče. Ženska je po svoji naravi lahko tudi mati. Rojevanje otrok (ali, če hočete, ohranitev vrste) je staro kot človeštvo. In od nekdanj je povezano ne le s skrbmi ampak tudi z veliko mero radosti in sreče; ali današnja družba (zlasti njen moški del) zna omogočiti ženski, da bi mirno, vedro uživala v svojem materinstvu (ki jo bo, mimogrede, zmeraj dvigalo nad moškega – naj beseda enakopravnost nekaterim še tako ugaja) in se lahko povsem posvečala svojemu otroku – ne samo takrat, ko ga je treba nasiti in teči ponj v vrtec? Ali današnja (površna) družba upošteva, kako občutljiva je ženska duša? Nihče ne zna ljubiti nesebično in nežno kot ženska, pri tem morda tudi trpeti, dolgo in tiho upati, potrpežljivo čakati in verjeti, da bo lepega dne bolje; za drobce ljubezni in pozornosti zna pokloniti neprimerno več; tako globoko kot ženska ne zna nihče razumeti in odpustiti; in kljub njeni notranji občutljivosti in nežnosti ne zmore biti nihče tako močan in uporen, kadar jo prevzameta skrb in strah za otroka. Morda tudi nihče ne zna biti tako neizprosno v svojem besu kot ženska, kadar zagleda svoje srce poteptano v prah, osleparjeno

za najlepša pričakovanja, zavrženo in poplujvano...Obnašanje današnjega povprečnega moškega ne govori v prid njegovi sposobnosti dojemanja ženske. Prepušča ji veliko bremen in vse prepogosto je še zmeraj pod vplivom miselnosti, ki naredi mnogim zakonom nepopravljivo škodo: da sme moški izostati od doma, od svoje moške družbe pa ne sme izostati; in torej zavestno tvega družinsko srečo – pa ne le svojo... Sreča ženske v današnji družbi je torej odvisna predvsem od zrelosti moškega in njegove pripravljenosti, da se vpraša, kje je njegovo mesto pri ohranjanju družine kot vrednote, kjer se ustvarja bodoča človekova sreča ali nesreča...

Sonja Požar

HORTIKULTURNO DRUŠTVO PORTOROŽ

Vabi člane društva na občni zbor, ki bo 11.03.2005
ob 19. uri v prostorih Taverne Lucija!

Po končanem občnem zboru vabimo vse člane
društva in krajane na hortikulturni ples z ansamblom
Tramontana ob 20 uri.

Vstop prost!
Upravni odbor HD

Pred javno obravnavo v sredo, 2. marca

NE KOMPROMIS, RAJE KONTRAPUNKT

Obnove hotela Paiaze si želimo vsi - Portorožani in investitorji. Torej do soglasja mora priti. A ne želimo sklepati kompromisa, se kompromitirati. V kompromisu vsaka stran popusti, torej bi bili ob taki rešitvi obe prikrajšani. Krajanji bi se morali sprijazniti s poslabšanjem življenjskega okolja, investitor pa z nižjim zaslužkom.

Janko Rožič, član portoroške komisije za prostor, predlaga, naj raje poiščemo kontrapunkt, kar dosežemo s povezovanjem razlik. Naj poiščemo tako rešitev, s katero bosta pridobili obe strani. Nasprotja združimo, naj se dopolnijo v rešitev, ki bo prinesla nekaj dobrega obema. To ni vsota interesov, je nova kvaliteta za obe strani.

Pomislimo na glasbenike, ki vsak v svojem kotu dvorane muzicirajo po svoje. Vsako glasbilo lepo zveni, a skupaj ustvarjajo hrup. Ko pa glasbeniki prisluhnejo drug drugemu in zaigrajo skupaj, ustvarijo sozvočje, ki ga vsak glasbenik posebej čuti in se zaveda, da je člen te harmonije.

Portorožani smo ena skupina, investitorji so druga skupina. Vsaka razmišlja po svoje in ima svoje cilje. Krajanji se zavzemajo za javno dobro, investitorji za ekonomski uspeh.

Sozvočje bo doseženo, če bodo investitorji prišli do ugodnih finančnih rezultatov z naložbo, ki bo polepšala okolje in izboljšala življenje krajanov.

Nada Kozina

Pojasnilo:

Besedi kompromis in kompromitirati imata isti izvor in pomen: dogovoriti se, obljubiti, prepustiti sodbo komu drugemu. (Vir: Slovenski etimološki slovar)

Kontrapunkt je nauk o vezanju melodij v harmonično kompozicijo. (Vir: Slovar tujk)

Svet KS Portorož zahteva spremljanje hrupa v kraju

MUČENJE BREZ DOTIKA

Kot je običaj pred glavno turistično sezono, gostinski lokali na občino pošiljajo vloge za podaljšanje obratovalnega časa. Nekateri bi svoje lokale radi imeli odprte do druge ure, ob vikendih celo do četrte in pete ure. Doslej je na piransko občino prispelo nad 40 vlog.

Tudi v Portorožu je za podaljšanje obratovalnega časa zaprosilo veliko lokalov. Večino je že obravnaval Svet portoroške krajevne skupnosti. K vsem je dal pozitivno mnenje, vendar s poudarkom, da se bo v Portorožu potrebno resno lotiti problematike hrupa, ki ob obratovanju nastaja. Svet je pooblastil svojega člana Dušana Puha st., da na podlagi uredb in pravilnikov, ki opredeljujejo to

problematiko, pripravi predlog o monitoringu za merjenje hrupa in območju kraja.

Puh, dolgoletni stanovalec ob glavni plaži, zatrjuje, da je v poletnih nočeh iz portoroških lokalov slišati po deset 'glasb' naenkrat. Hrupna glasba redno dosega 100 decibelov glasnosti in več, kar je daleč nad dovoljeno mejo. Denimo glasbo iz Meduze je slišati do marine, iz Coco caffeja do Metropol. Daleč se razlega glasba iz nočnega bara Hotelov Morje, ki ponoči odpira vrata na stežaj, iz Meduze, z ladje Burja, Tivolija, Planet puba, Ondine, Kapelce, Kinga, Pergole.

KDO BO PLAČAL ŠKODO?

Potem, ko je piranska upravna enota lani na zahtevo sosedov ustavila nadaljnjo gradnjo štirih nadstandardnih vil na vrhu bernardinskega klanca, se je podjetje Merit inženiring d.o.o., investitor projekta, na njene sklepe pritožilo. V teh dneh je dobilo delno zadoščenje, saj je ministrstvo za okolje in prostor, kot drugostopenjski organ, vse odločbe UE odpravilo in odločilo, da za dve zgradbi ostaja v veljavi izdano gradbeno dovoljenje, za dve pa bo veljavnost potrebno znova ugotavljati.

Podjetje Merit je decembra predlani na javni dražbi od občine kupilo štiri zazidljive parcele. Lanskega 18. junija je piranska upravna enota podjetju izdala pravnomočno gradbeno dovoljenje. Že naslednji dan so začeli graditi štiri nadstandardne enostanovanjske vile za prodajo. Na izdajo gradbenega dovoljenja so se iz različnih razlogov (zaradi domnevnega zakrivanja vedute ipd.) pritožili sosedje in zahtevali obnovo postopka za pridobitev gradbenega dovoljenja, v katerem bi tudi sami postali stranke v postopku. UE jim je ne le ugodila, ampak pozneje celo zaustavila nadaljnjo gradnjo.

Borut Krajnc, direktor Merita, je na nedavni novinarski konferenci poudaril, da je njegovo podjetje že pred nakupom preverilo ali je gradnja takšnih vil v skladu s splošnim interesom in ugotovilo, da je občinski svet izgradnjo nadstandardnih vil pod anteno soglasno sprejel v svoji turistični strategiji. Zdaj so v fazi ugotavljanja škode, ki bo velika.

»Nekdo bo to moral plačati - upravna enota, ki je nezakonito zaustavila gradnjo, prijavitelji, ki so neupravičeno ugotavljali, da jim novogradnje zakrivajo veduto, ali v skrajnem primeru občina, saj bi predlansko licitacijo v tem primeru lahko imeli za čisto zavajanje.« je bil zelo jasen direktor. (až)

»Vsi ti glasovi se pomešajo v neartikuliran hrup, slišijo pa se samo basi in bobni, ki ustvarjajo peklensko mešanico ritmov. Med seboj se po jakosti 'seštevajo', si 'nasprotujejo', kot valček, polka, rumba, tango istočasno, ali v časovni zamaknenosti za pol ali manj takta, tako da nastane bobnenje kot pri bombardiranju iz stotih topov. Za prebivalce Portoroža - tisti s Šentjan so celo na hujšem - je hrup velikokrat nevzdržen. Gre pravzaprav za strahovito mučenje ljudi brez dotika,« je povedal Puh.

Pravni predpisi o varstvu pred hrupom, ki jih določa Uredba o hrupu v naravnem in življenjskem okolju, so jasni. Za naravno območje, namenjeno turizmu in rekreaciji, neposredno okolico bolnišnic, zdravilišč in okrevališč ter za območje naravnih parkov velja prva stopnja varstva pred hrupom. Iz pravilnika, ki je izdan na podlagi določb iste Uredbe, pa izhaja tudi, da je zavezanec za zagotovitev prvih meritev in obratovalnega monitoringa vira hrupa lastnik ali upravljalec vira hrupa. Zahteva Sveta KS Portorož je, da bi morala občinska uprava naložiti vsem gostinskim lokalom financiranje monitoring hrupa. Nadzor nad izvajanjem uredbe pa bi poleg inšpekcije morala izvajati tudi policija.

»Policisti trdijo, da niso pristojni za preprečevanje hrupa. To ne drži, so pristojni in zato tudi dolžni hrup prepečiti in ne samo zapi-sati storilca in ga ovaditi sodniku za prekrške.« je odločen Puh.

(až)

KDAJ JE ZADOVOLJSTVO VEČJE?

Smo sredi razprodaj oblačil in obutve in na njih marsikdo zapravi več kot je nameraval. Kupujemo stvari, ki jih oblečemo enkrat, dvakrat ali pa nikoli in čez čas pozabimo nanje. In kaj nam to pomeni? Za trenutek morda zadovoljstvo, da smo za manj denarja kupili nekaj, kar nam je všeč. Ste morda pomislili na to, da bi letos del denarja, ki ste ga nameravali zapraviti na razprodajah, nakazali eni od humanitarnih organizacij, ki zbirajo denar za pomoč ljudem, ki jim je cunami unčil vse, kar so imeli? Se vam ne zdi, da bi bilo zadovoljstvo ob tem dejanju večje, kot ob nakupu oblačila? Kajti vedno, ko boste gledali posnetke iz tega dela sveta, brali članek o tem, boste vedeli, da ste tudi vi prispevali svoj delež in nekemu pomagali. In verjemite, da vam bo toplo pri srcu (bolj kot če bi imeli oblečen topel pulover, ki ste ga kupili na razprodaji)...

Valentina Klemše

Škoda zaradi ustavitve del bo velika.

SEMTERTJA PO PORTOROŽU

Z VIRGINIJO NIČ NOVEGA

Razširile so se govorice o prodaji Virginije. Želeli smo jih preveriti iz prve roke in poklicali **Marina Belaca**, direktorja Aurore d.o.o., ki je lastnik objekta. Zatrnil je, da objekta niso prodali. Povedal je tudi, da z Virginijo v bližnji prihodnosti nimajo nobenih načrtov.

V NOVEM LOKALU ISTRSKE SPECIALITETE

Počasi iz nekdanjega Grilla nasproti »Strižiča« nastaja nov gostinski lokal. Od investorjev, podjetja Veda Invest, smo izvedeli, da bo nova restavracija poleg običajne portoroške ponudbe velik poudarek dajala istrskim kulinaricnim specialitetam. To je dobro, saj v Portorožu in okolici pogrešamo lokale z izvorno ponudbo.

Slašičarna dobrih slašic

MIGNON

v Portorožu

in pekarna z butikom slašic

v Luciji

vas pričakujeta

s svojimi izbranimi dobrotami.

FELOLUX d.o.o

Trgovina, izvajanje in proizvodnja

Padna 5, 6333 Sečovlje

**ELEKTRO, RAZSVETLIAVA,
VODOVODNIH,
OGREVANJA,
PLINSKIH,**

TRGOVINA

**ELEKTRO
VODOVOD
OGREVANJE**

Liminjanska 111, 6320 Lucija

(v obrtni coni)

Felix & Flavio

GRIZON

Tel.: 05/677-22-82

OB NOVEM OSNUTKU LOKACIJSKEGA NAČRTA ZA HOTEL PALACE

V portoroške hotele je lani prišla nova uprava, ki pripravlja prepород portoroškega turizma.

Dan pred ponovno, tokrat le dvotedensko - javno razgrnitvijo popravljenega osnutka lokacijskega načrta za **stari portoroški hotel Palace** so se na okrogli mizi, ki sta jo letošnjega 16. februarja pripravila Radio Koper ter Primorske novice, srečali piranska županja Vojka Štular, predsednik uprave vlagatelja, družbe Istrabenz, Igor Bavčar, konservator Zavoda za varstvo kulturne dediščine Anton Mikeln in predsednica sveta portoroške krajevne skupnosti Nada Kozina. Iz županijinih ter in investitorjevih besed bi lahko sklepali, da sta razumela voljo krajanov in sprejela njihove argumente. Omenjala sta namreč vse, kar so krajanji podprli na prvi javni obravnavi, ki je bila avgusta lani v portoroškem Avditoriju in sicer od trajnostnega razvoja do kakovostnega turizma in kulturnih ter naravnih vrednot.

V današnjem času politične nestabilnosti, ekonomske, systemske, ekološke in moralne krize bi bilo zagotovo prav, v dobro skupnost, združiti moči. Kar doma, v Sloveniji, nekaj velja, je na svetovnem trgu le drobšč, nepomemben, če se ne dokazuje kot izjemna vrednota. Tako stoji zdaj pred krajanji ponoven izziv - nov osnutek lokacijskega načrta, ki zarisuje smer obnove častitljivega utrujenega portoroškega simbola, hotela Palace. Priprave novega osnutka lokacijskega načrta so, bolj kot kadarkoli v preteklosti, potekale v znamenju pogovorov med investitorji, predstavniki krajanov ter neodvisnimi strokovnjaki. Tokrat se je odprla izjemna možnost, da bi izluščili za vse najustreznejšo rešitev. Člani portoroške komisije za prostor, ki so zavzeto - kot prostovoljci - preučevali načrte, so s svojim strokovnim znanjem poskušali prispevati k večstranski osvetlitvi problematike obnove ter nazadnje opozorili na predimenzioniranost novo načrtovanega objekta ob stari hotelski stavbi.

Pretehtajmo osnovne mere obeh glavnih stavbnih gmot: hotel Palace meri v dolžino 106 metrov, v širino 33, v višino, do kote venca, 28 metrov. Novi objekt na njegovi vzhodni strani pa naj bi v dolžino meril predvidoma 41 metrov, v širino 30, visok naj bi bil 26 metrov (ravna streha). Obstoječo zgradbo nameravajo na hrbtni strani še dozdati, dobila pa naj bi še veliko kletnih površin. Krajanji imajo v postopku javne obravnave možnost in pravico povedati svoje mnenje o obsegu predlagane obnove, lokacijski načrt pa seveda sprejema svet Občine Piran, ki smo ga izvolili polnoletni prebivalci naše

občine. Glede na dialog, ki ga je vlagatelj med pripravami na nov lokacijski načrt odprl s predstavniki krajevne skupnosti Portorož in njeno komisijo za prostor, je upati, da ne bo prezrl stališč in predlogov krajanov.

Zdi pa se nam pomembno izpostaviti repliko Igorja Bavčarja na že omenjeni okrogli mizi Primorskih novic in koprškega radia, ki je na trditev Nade Kozine, da turizem ni več dejavnost krajanov, ampak da je vloga gospodarja v kraju prevzel Istrabenz, in sicer: »Istrabenz je krajan, ni samo podjetje, ki prihaja od zunaj... Če je težko bivati v bližini hotela, se mora nekdo pač umakniti.« Nekako srhljiva izjava, ki preveč spominja na tisto iz časov nekdanje Jugoslavije, ko so nekateri politiki iz južnejših bratskih republik Slovence podili iz skupne države, češ, če vam, Slovencem, ni kaj prav, se preselite v Philadelphijo. Portorožani, predvsem tisti, ki živijo v središču kraja, so že (pre)večkrat slišali, naj se kar izselijo, če jim v Portorožu ni všeč. A kakšen bi bil kraj brez svojih prebivalcev? Kraj brez krajanov. Odnos med nosilci turističnega razvoja in stalnimi prebivalci je za vzdušje turističnega kraja pomemben.

Razveseljivo je, da so vodilni ljudje v Istrabenzu začeli pisati in razmišljati o trajnostnem razvoju, toda prebivalce zanima predvsem njihov odnos do trajnostnega razvoja v primeru portoroškega turizma, pa v razmerju do delovanja kapitala v Sloveniji. Zato je težko razumeti vztrajanje **investitorja, da obnovo starega hotela širi z novogradnjo** ter s povečevanjem zmogljivosti, kar opravičuje z ekonomsko uspešnostjo, kar pa nikakor ni vzgled trajnostnega gospodarjenja.

Kaj je pomembnejše: nacionalni interes ali ekonomski dobiček posameznikov?

Velja spomniti tudi lanskega septembra v Delu objavljeno trditev, katere avtor je novinar Boris Suligoj: »Istrabenz ne namerava predolgo ohraniti v lasti hotelskih stavb, ampak jih namerava prodati in jih hkrati obdržati v upravljanju. Če bodo dobili lastnika kapitala, ki bi bil pripravljen primerno plačati portoroške in druge nepremičnine, bodo pri Istrabenzu rade volje iskali nove projekte in dodatno obračali kapital.« Zagotovo bi lokalno, pa tudi širšo javnost zelo zanimalo, koliko resnice tiči v zapisanemu. Odrprtih je še ne malo vprašanj, kot denimo ali je v lokacijskem načrtu nakazana

možnost cestne povezave med Staro cesto in območjem, kjer se načrtuje trg - ako je zamisel o ureditvi mestnega trga pri investitorju sploh še aktualna... Portorož in njegov hotel Palace pa sta zagotovo pomembna ne le za vse, ki tukaj živimo ali/in delamo, temveč za vso slovensko državo, saj celo v nacionalni turistični strategiji piše, da je središče Portoroža s starim hotelom Palace uvrščena med slovenske prioritete. **Ali se z novim lokacijskim načrtom ta strategija uresničuje?**

Deklaracija o zeleni občini, sprejeta leta 1995, govori o mehkem sonaravnem turizmu, zmanjšanju števila turistov, izkoriščanju obstoječih zmogljivosti in razbremenjevanju že pozidanega prostora. Odpira se dilema o usklajenosti novega razgrnjenega načrta z deklaracijo, za katero je upati, da niso le visoko doneči cilji na papirju, s kakršnimi se radi kitijo vsi politiki v svojih predvolilnih programih. Tudi v **slovenski deklaraciji o trajnostnem razvoju** piše, naj turizem temelji na naravnih vrednotah in naj ne posega nasilno v naravo, hkrati pa naj zagotavlja dohodek predvsem domačemu prebivalstvu, pa da naj imajo zasebne sobe ter manjši penzioni prednost pred hotelskimi silosi in apartmajskimi naselji, za katere moramo žrtvovati dragoceno krajino. Se lokacijski načrt zgolj spogleduje ali je z deklariranim tudi resnično usklajen?

Zakon o varstvu kulturne dediščine prepoveduje posege, ki bi zmanjšali vrednost kulturne dediščine. Konservatorske smernice za obnovo hotela Palace so sicer dobra osnova in zagotavljajo, da bo hotel Palace ohranil svojo prevladujočo vlogo v prostoru. Toda - ali bo **Zavod za varstvo kulturne dediščine** uspel ohraniti načelno in strokovno držo in vztrajati pri svojih smernicah?

Ne nazadnje - ali bo **občina** s svojimi strokovnimi službami, znala (za)ščititi javni interes in nuditi strokovno oporo? Če nekritično, brez strokovnih podlag in utemeljitev, sprejema vse kar ji ponudijo najrazličnejši investitorji ter prepušča bolj ali manj zainteresirani in ozaveščeni javnosti, naj odloča, ali so načrti primerni, potem naj se ne čudi, da sproža nezadovoljstvo in konflikte. Strokovne službe naj kritično ovrednotijo prostor,

potem bodo prostorski načrti sprejemljivi tako strokovno, okoljsko kot tudi družbeno.

Občina kot lokalna skupnost bi se morala osvoboditi kapitalsko in politično močnih strank, da bi lahko sčutila javni interes.

KO SE KRITERIJI (SPRE)OBRNEJO

O tem, da nova večstanovanjska hiša na Kosmačevi ulici v Luciji, katere investitor je Občina Piran, čaka novih stanovalcev, smo že pisali. Novembra se nam je zapisalo, da se bodo prvi prebivalci predvidoma lahko vselili že okoli novega leta, saj je občinska strokovna služba takrat že začela s postopkom zbiranja prijav na razpis za oddajo šestih sodobnih stanovanj. Pogoji za pridobitev najemne pravice stanovanja v novo zgrajenem objektu pa so bili drugačni od nekdanjih socialističnih časih, ko smo bili navajeni, da so se za ti. solidarnostna stanovanja potegovali ljudje z nižjimi dohodki. Takrat so pri izbiranju odpadali tisti, ki so presegali določeno mejo prihodkov, zdaj je nasprotno. Občinska komisija je med sedemnajstimi prijavljenimi zainteresiranimi najemniki izbirala med tistimi z dovolj visokimi dohodki, ki naj bi jim omogočali plačevanje neprofitne najemnine (kar v številkah pomeni, da bi denimo za najem 55 kvadratnih metrov velikega stanovanja enočlansko gospodinjstvo moralo mesečno prejemati najmanj 143.000 tolarjev, kajti predvidena najemnina je 47.000 Sit na mesec). Šest bodočih najemnikov, ki naj bi zmogli breme najemnine modernega stanovanja na lucijski Kosmačevi, so že izbrali (medtem so izvajalci odpravili še posamezne pomanjkljivosti v objektu ter njegovi okolici, ki so jih zahtevali pri tehničnem pregledu), a hiša ostaja še vedno brez stanovalcev. Od občinske strokovne službe, katero smo pobarali po vzrokih, smo izvedeli, da se je nekaj prijavljenih kandidatov pač pritožilo na opravljeno izbiro. Menda so večino zmotili prav drugačni razpisni pogoji, ki so nekoč samoumevni kriterij - dohodki pod določenim zneskom - popolnoma preobrnil. Stanovanja ne dobi več, kdor je dovolj reven, temveč kdor lahko dokaže, da je dovolj bogat! Pritožbe, ki jih je pristojna komisija že obravnavala, pa, kolikor smo uspeli izvedeti, niso spremenile že opravljenega izbora. Tako naj bi se srečni izbranci, lahko v svoja nova stanovanja vselili že marca.

L.S.Z.

NEPREGLEDNI IN NEVARNI OVINKI

Svet KS Lucija je na pobudo krajanov na piransko občino poslal predlog za ureditev spodnjega križišča na novi cesti za obrtno cono. Zaradi protihrupne ograje je namreč iz smeri Lucije nepregledna in nevarna. V občinskem uradu za redarstvo in inšpekcijo so pobudo presodili kot upravičeno. Sporočili so, da jo bodo predali uradu za gospodarjenje s stavbnimi zemljišči in investicije, ki jo bo preučil in skušal poiskati najugodnejšo rešitev.

LUCIJA, DOM FAZAN ZAŽIVEL

Poslopje nekdanjega samskega doma med osnovno šolo in vrtcem v Luciji, ki ga je Občina Piran uredila za domovanje društev, je dobilo dokončno vsebinsko podobo. V njem zdaj domujejo Društvo Faros – Univerza za tretje življenjsko obdobje, KD Baletna skupina Metulj Piran, KD Gledališka skupina GIB Piran, Folklorno društvo Val Piran, Flip Piran, Šahovsko društvo Piran in Mladinski epicenter Piran. V stavbi je bila sprva predvidena knjižnica, vendar poslopje ni ustrezalo strogim gradbenim normativom, ki veljajo za knjižnice. Občina Piran je v obnovo poslopja, ki je dobilo delovno ime Dom Fazan, doslej vložila 30 milijonov tolarjev, do konca investicije pa namerava še štiri. Pred časom so se sestali uporabniki prostorov. Za upravljalce so izbrali društvo Faros, dogovorili pa so se tudi o hišnem redu. Že spomladi nameravajo s prostovoljnimi delovnimi akcijami urediti okolico.

(až)

O PRAVICAH PORTOROŽANOV

Lepo prosim piranske občinske strokovne službe ter slovensko vlado, naj mi pojasnijo, zakaj Portorožani nimajo pravice do dobrih informacij! S kakšnim zakonom ali odlokom so jim jih prepovedali? In zakaj tega do danes ni vedel nihče -razen gospodov Borisa Šuligoja in Tomaža Kovača ter gospe Danice Cmerečnjak, ki so v januarski številki Portorožana to tudi zapisali?! Za vse, ki ste to šokantno novico prezrli, naj citiram zadnji stavek skupnega prispevka omenjenih novinarjev (stran 23):

Menimo, da bi morali imeti Portorožani pravico do veliko boljših informacij.

Kaj se torej dogaja?

Sonja Požar

Nega in ultrazvočna terapija obraza
Nega telesa
Ultrazvok in vakum terapija telesa
Elektro stimulacija obraza in telesa
Depilacija
Manikura
Pedikura
Refleksna masaža
Tui-na masaža
Solarij
Infrardeča savna

Kozmetika Jana Novak s.p.
Lepa cesta 1, 6320 Portorož
tel: (05) 6745 237
(041) 321 487

Rainer Maria Rilke, 1904

... nekoč bo na svetu deklica in ženska, katere ime ne bo več pomenilo le nasprotnje moškemu, temveč bo nekaj svojega, nekaj, ob čemer ne pomisliš na dopolnilo in mejo, ampak le na življenje in bivanje -: ženski človek. Ta napredek bo doživljanje ljubezni, ki je zdaj polno blodenj, preobrazil, temeljito spremenil in preoblikoval v odnos, veljaven med človekom in človekom, ne več med moškim in žensko. In ta bolj človeška ljubezen bo podobna tisti, ki jo pripravljamo v bojih in naporih, ljubezni, katere namen je, da dve samoti druga drugo varujeta, mejita in pozdravljata.

KDAJ LEPŠI AKVARIJ?

V prihodnjih dneh bo po običajnih krajših zimskih počitnicah svoja vrata odprl piranski akvarij. Pravzaprav je vse po starem, tudi zunanost te ustanove, na katero so Pirančani čustveno vezani. Še naprej je pod vsako dostojno ravnijo. **Valter Žiža**, upravnik Akvarija, nam je povedal, da je resorno šolsko ministrstvo Srednji pomorski šoli Portorož, ki je upravljalec z akvarijem, obljubilo občutno podporo pri obnovi. Držali jih bomo za besedo.

ZELENI SVETILNIK NA POMOLU MEJNEGA PREHODA JE NAČEL ZOB ČASA

Delavci podjetja Sirio iz Kopra so pred tedni začeli prenavljati zeleni svetilnik na pomolu mejnega prehoda Piran. Decembra so ga na novo prebarvali in takrat so opazili, da so se na njem začele pojavljati nevarne razpoke, tako da bi se lahko svetilnik zaradi pomikanja pomola celo zrušil.

Zunanost svetilnika je spomeniško zaščiten in je ne bi smeli spreminjati, zato so se v podjetju odločili, da v notranjosti postavijo betonsko ploščo in ga obzidajo z 12-centimetrskimi betonskimi zidaki, ki jih bodo ojačali se z železno armaturo. **Tom Brulc**, direktor podjetja Sirio, ki vzdržuje objekte varnosti plovbe zadnjih dvajset let, je povedal, da je to prva večja prenova odkar je bil svetilnik zgrajen (razen barvanja). Stala bo približno 800 000 tolarjev

(Tekst in foto: Miha Crnić)

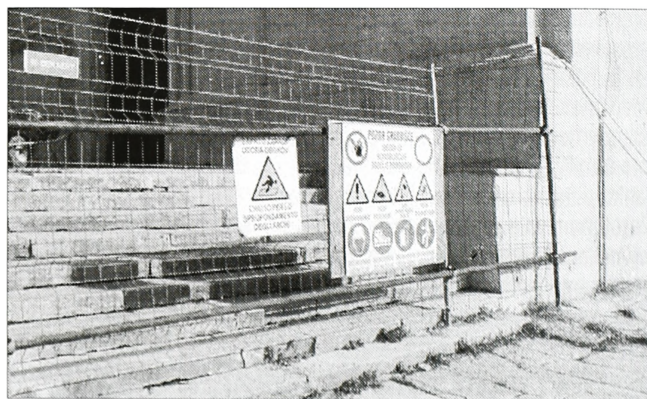

Izjemno uspešen nastop skupine Flip na državnem prvenstvu ZA POLN NAHRBTNIK MEDALJ

V novogoriškem športnem centru je bilo letošnje državno prvenstvo v akrobatiki za C program. Udeležilo se ga je okrog 300 mladih slovenskih akrobatov iz dvanajstih klubov, od tega šest primorskih. Piranski FLIP je bil najuspešnejši in z nad 60 udeleženci tudi najštevilčnejši med vsemi klubi. V ekipni konkurenci so Pirančani pobrali prva mesta v vseh ženskih kategorijah (cicibanke, mlajše in starejše deklice, mladinke in članice) drugo mesto so si prislužili starejši dečki ter druga ekipa mlajših deklic, tretje pa mladinci.

Tudi posamezno je bil Flip največkrat na zmagovalnih stopnicah. Državni prvaki so postali cicibanka **Juna Zavrtanik**, mlajša deklica **Katja Povše**, mladinka **Urša Jakin**, članica **Brina Klemenčič** ter med dečki **Janez Peterlin**. S srebrno medaljo so se okitile **Dijana Stanišič**, **Špela Vasič Stepančič**, **Tonja Senčar**, z bronasto pa **Sandra Belle**, **Teja Rodošek**, **Ilarija Grizon** in **Pia Ban**.

PIRAN ENO SAMO GRADBIŠČE

V Piranu se na vsakem koraku nekaj obnavlja. Širšega pomena in zelo razveseljivo je, da so se odgovorni lotili rušočega godbenega doma v Kumarjevi ulici ter negotovih tal za piransko stolnico (na sliki). Bralka pa nas je opozorila, da občina in druga dva lastnika kljub obljubam niso poskrbeli za zapuščeno stavbo v Budičinovi ulici (žal nismo imeli sreče s fotografiranjem), ki je že tako dotrajana, da se lahko zdaj zruši komu na glavo.

IZGLED NI NEPOMEMBNA PODROBNOST

Podporni zidovi, škarpe, skratka zidovje ima predvsem praktično funkcijo, a to ne pomeni, da je vseeno, kakšen je zid za oko. Večino ljudi pogled na pusto, sivo, visoko betonsko zidovje kar strese in nobene škode ni, celo nasprotno, če se kakšen nadebudni umetnik domisli takšni betonski grozoti vdihniti barvo (posebej, če so grafiti grafično dobro izdelan, kot denimo lucijski nad strugo potoka Fazan, ali če so duhoviti). Betonskih stvorov imamo v naši občini dovolj, na primer ob Belokriški cesti, kjer so jih nekateri lastniki na srečo domiselno prekrili z zelenjem, drugi pa žal še zmeraj žalijo oko mimoidočih. Potemtakem lahko mirne duše trdimo, da ima zidovje v prostoru, poleg funkcionalne, tudi nezanemarljivo estetsko funkcijo. Če je zid, preprosto rečeno, grd, počečkan ipd., žali človeški smisel za lepoto.

Od dolomitskega zidu do kmečke idile na portoroški plaži

Podporne zidove so ljudje navadno gradili iz kamna, ki jim je bil najbolj pri roki in so ga našli v svojem okolju, kateremu so prilagodili tudi gradnjo. Tako so se škarpe kar najbolje zliile z okoljem. Zato naj nas ne čudi, če se dandanes pogled pretanjenega opazovalca obregne ob novo zgrajeni zid, kakršen je ob izteku lanskega leta zrasel pod brežino ob regionalni cesti pred Piranom. Zgodba o pridobivanju dovoljenj za »sanacijo brežine«, kot je zapisano v vlogi *Direkcije za ceste*, je že na svojem začetku skorajda malo komična, saj je bila naslovljena na koprsko mestno občino, šele ta jo je posredovala pristojni občini v Piranu. Piranski Urad za okolje in prostor je vlogo zavrnil kot nepotrebno, saj se dela v javno korist lahko začnejo brez predhodne pridobitve lokacijske informacije. Ker pa sodi klif nad cesto za Piran v območje varovane kulturne dediščine, si je moral

Že na prvi pogled lahko ocenimo, da gledamo - kič.

vlagatelj pridobiti soglasje pri območni enoti *Zavoda za varstvo kulturne dediščine*, ki je na podlagi projektne dokumentacije poseg tudi dovolil. Očitno pa se zavod ni ukvarjal z vprašanjem videza bodočega zidu, pri gradnji katerega se izvajalec, mariborsko podjetje *Geoin*, nikakor ni navdihoval pri starih istrskih podpornih zidovih, kakršne so denimo postavljali kmetje na svojih »koronah« (lep primer istrskega zidu najdemo pri vstopu na dvorišče portoroškega Avditorija, pa okoli parka vile Marije). In tako je pred starim Piranom, da bi zaščitil cestišče pred padajočim kamenjem, zrasel - ne zid sredozemskega - temveč dolomitskega stila. Ker pač Piran ne leži nekje v dolomitskem gorovju, je zid vsekar neprimeren za naše okolje!

Nismo si še opomogli od zidu, ko je nekaj krajanov *Komisijo za urejanje in zaščito naravnega in urbaniziranega prostora na teritoriju in akvatoriju KS Portorož* opozorilo na nov primer neustreznega prostorskega posega, tokrat kar na osrednji portoroški plaži, kjer je lastnik gostinskega lokala *Paco pub 2* začel

postavljati pomožni objekt v tipično istrskem kmečkem slogu, povrh »požegnanem« celo z vsemi potrebnimi dovoljenji. Ker pa Portorož ni vas, ampak naj bi bil - čeprav v Slovenski Istri - svetovljansko letovišče, predstavlja nov objekt za kraj - če naj si sposodimo primerjavo iz kmečkega življenja - kot bi kravi nadeli sedlo.

Čakajoč na pravila...

Kar se tiče strokovnjakov za prostor naj bi piranska občina vendarle ne bila povsem bosa! S piranskega Zavoda za varstvo kulturne dediščine, katerega je portoroška komisija za prostor prosila za strokovno mnenje o načinu saniranja brežina nad cesto pred Piranom, so odgovorili sledeče: »Način gradnje izvedenega zidu ni pravilne kamnite zidave na krajevno običajen način gradnje (ne glede na večjo količino betonskega veziva), ki v horizontalnih plasteh polaga »zidake« iz lokalnega peščenjaka, in ni primeren za uporabo v varovanih območjih dediščine regije«. Tako - na dan je prišlo še uradno strokovno potrdilo, da novi zid tukajšnjemu okolju ne ustreza, na kar je komisija za prostor pri KS Portorož opozorila že ob prvem polaganju kamnov!

Za mnenje o »kmečki kopališki idili« v Portorožu pa je komisija prosila svetovalko za prenovo, nekateri bi ji v piranski občini radi pripisali vlogo nekakšnega mestnega arhitekta, ki naj bi bedel nad vsem, kar se postavlja v naših

krajih. Njeno mnenje ni nič bolj prizanesljivo od tistega, ki so ga za piransko škarpo zapisali strokovnjaki Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Portoroški poseg si je prislužil takšnole oceno: »Na poseg - postavitev slabo oblikovanega zidu - nas je opozorila krajevna skupnost Portorož. Oblikovanje zidne površine neposredno ob javnih površinah, v obliki kakršna je, je daleč pod nivojem minimalnih standardov kakovostnega oblikovanja arhitekturnih elementov, ki soustvarjajo ambient«.

In vendar oboje stoji - zid pod klifom v Piranu ter kamnita vaška kompozicija v Portorožu - nakazi v sredozemskem prostoru. Svetovalka z občine Piran je svojemu mnenju o portoroškem posegu dodala še obetajoče pojasnilo, da se pripravlja odlok, namenjen urejanju okolja, kjer bodo še posebej pozorni na posege v javnih prostorih. Celo več, odlok naj bi predvidel pravila sanacije že obstoječih neprimernih posegov ali njihovo odstranitev. Kaj pa medtem, dokler takšnega pravilnika še nimamo...?

Livija Sikur Zorman

Ženske (v haremu), ki nimajo skoraj nobenih stikov z življenjem zunaj, govorijo po deset jezikov: turškega kot materinega, arabsčino kot jezik, v katerem je napisan Koran, perzijsčino kot jezik leposlovja, grščino kot jezik okolja, malo ladino-hebrejščine za sporazumevanje s trgovci, malo srbščine in albanščine za sporazumevanje s služabniki, malo romščine za sporazumevanje z glasbeniki in plesalkami, ki so jih zabavali, francoščino, angleščino ali nemščino, odvisno od guvernante z Zahoda, ki jo oče najame, oziroma od častnikov, ki prihajajo v harem, in malo italijanščine zaradi opernih arij, ki jih pojejo ob klavirju.

Iz romana NOVA srbske književnice Jelene Dmitrijević, napisanega 1920, v katerem opisuje življenje v solunskem haremu

ALI JE SLOVENSKI PARLAMENT SVINGERSKI KLUB ?

*Politiki niso občutljivi kot pesniki, njihova morala se spreminja kot vremenska napoved (B. I.)
Etika spolnega uživanja je, ko jo zaslutimo, v želji ne smemo popustiti niti za milimeter. (B. I. prosto po Lacanu)*

Pa jo imamo, kost za glodanje, našo Aurelino. Sem se že bal, da bo zmanjkalo zanimivih tem za moje večerniško-moralistične zapiske, pa se je potentni Primorec pustil zapeljati v past kot mozoljasti fukotožnež. Naš presvetli, možati poslanec, je nasedel na novinarsko vabo in se povabil v sendvič s parom, katerega bolj zanimivi del je bila blondinka z manekenskimi merami. Na lažnem sestanku med delovnim časom, je veselo pripovedoval, da išče zadovoljitev svojih nenasitnih nagonov že osem let, da si želi mladih deklet z očetovskim kompleksom, kjer bo z ogromno moškostjo veselo pošprical drhteče cvetke naše domovine. Ženi je vseskozi lagal in v novinarskem intervjuju pred tragičnim razkritjem veselo žgoled, da je zvestoba največja dobrina med partnerjema. Uboga žena, sočustvujem z njo, saj se ji je moral podreti varni svet, ko je odprla ultra rumeni časopis in zvedela, da je njena ljubezen pohotna zverina brez moralnih zadržkov (v sili bi pojahal tudi zmrznjeno četnico), saj je vsem znano, da grede deklice s starejšim moškim iz občutka notranje praznine in pomankanja, največkrat pa imajo tudi psihološke probleme in bolj kot pokončni kembelj, potrebujejo modrost, varnost in svetovalno držo starejšega moškega.

Ob tem se postavlja vprašanje, kje je krhka meja med javnim in privatnim? Je bil javni interes, da izvemo kakšno je skrivno spolno življenje znanega politika, ki so ga volilci že tretjič zapored izvolili v državni zbor? Ljudje bodo veselo zabavljali, da bi tudi oni z davkoplačevalskim mobitelom vabili brhke brinetke na veselo izmenjevanje življenjskih sokov. Politiki so samo naše žalostno ogledalo. Spomnimo se pravnika, ki se sramuje iti s pedri na kavo (homofobija je vedno povezana z latentno, nezavedno homoerotiko), politika z oguljeno lobanjo, ki bi Ciganom odvzel upravno sposobnost, večno depresivnega bivšega kulturnega ministra z blokirano grleno čakro, neotesanega večnega mladeniča, ki se veselo zakaja, lepota, ki se lišpa in preživi pred ogledalom več časa kot barske plesalke, dečkoljuba, ki se zdrzne pred postavnim mladeničem, poslanko, ki jo je povaljala polovica prestolnice, bivšega pijanca, ki bi za položaj prodal dušo hudiču in še in še bi lahko naštevali....

Večina moških v krizi srednjih let hoče zavrteti čas nazaj in svobodno zadihati pred erozijo minevanja, želijo si mladih ljubic, doma pa naj jim bi odcvetela ženička, zgarana in zmatrana od porodov in pre-

čutih noči, kuhala, prala in jih sočutno tolažila, ko se jih mlade ljubice naveličajo in grede iskat življenjskih izkušenj drugam. Čas, v katerem živimo, je profan in nizkoten, vsi po malem lažemo in sleparimo, da bi si pridobili kakšno malo ugodnost na trgu družbenega ugleda in seksualnih podvigov. Prešeren bi dodal, jej, pij in kavsaj, za nebesa se ne ravšaj! Znano je, da se na starejše fantine z debelimi denarnicami, lepijo lepote s šibko samopodobo, tudi pri nas velja nenapisano, skrivno pravilo kot v muslimanskem svetu, imej ljubic kolikor hočeš, če jih lahko finančno in seksualno servisiraš. Partija - brez nadzora višje sile - je bila vedno moralno in etično šibka, poskočnim poslovnim partnerjem z Vzhoda je nudila venček brhkkih tajnic in lahkoživk, preko erotičnih uslug so se utrjevale poslovne vezi. Shizofrenost moderne načina življenja je silovita razklanost, drugačni smo v ogledalu vsakdanjosti, kot v temnih urah, ko nas obiskujejo demoni, naše nezavedne, perverzne želje se bohotijo na skrivnih kotičkih in nam branijo, da bi ustvarjalno zaživeli. Poglejte elitne, mondene zabave, kako veličastni in častivredni so na začetku ljudje trezni, kasneje, pod maligani, pa se obnašajo slabše kot sosedove svinje.

Povprečni politiki so ujeti v iste strasti in nagone kot otopeli volilci, njihova energijska usposobljenost se giblje na spodnjih čakrah, vidi in čuti se, da še niso odprli nezavedne potencialne ljubezni in ustvarjalnosti, zato se, kljub navideznemu družbenemu uspehu in dobri plači, počutijo prazne in nepotešene. Njihova usoda je usoda slehernika, ki si želi biti slaven in čaščen, nima pa kaj obleči za slavnostno večerjo.

Naj prvi vrže kamen vame, kdor ni nikoli grešil!

Igor Bizjan - samski ljubitelj mladih deklet

DRUŠTVO OBZORJE SPOROČA

Feministka obišče lokal za samske ženske. prvega frajerja prime za besedo. Začne razpravo o sramoti, ki jo Bridget Jones prinaša neodvisnim, samostojnim ženskam. Poslovi se vsa vročična od pametnih replik. Zjutraj se zbudi v solzah, ker jo moški ni povabil na zmenek.

CRUISE & FERRY CENTER **TURISTIČNA AGENCIJA**

Specialisti za križarjenja in vse vrste prevozov: Trajektni, letalski in železniški.
Počitnice in hoteli po vsem svetu.

Ekskluzivno zastopamo naslednje družbe:

Costa Crociere, MSC Crociere, Louis Cruises, Royal Caribbean & Celebrity Cruises, Carnival, Princess, Cunard, Minoan Lines, Superfast & BSE, G&A, Anek, GNV, Corsica & Sardinia Ferries, Moby Lines, Jadrolinija, Tirrenia, SNAV, SEM, P&O, Viking, Trenitalia, Britrail, Amtrak, Finnair, ...

Cruise & Ferry Center, Obrtna cona Luminjanska 94b, Lucija

Pričakujemo vas od 10.00 - 18.00 ure

Pokličite (05) 67 10 777

www.cruise-ferry-center.com

Piše: Franc Prelec, portoroški župnik

ZASVOJENCI V ŽUPNIJSKEM ORGANOGRAMU (3) – »DIPLOMIRANI TERAPEVTI«

Posebna skupina so »diplomirani terapevti«, mladi, ki so uspešno zaključili program. Iz zatišja urejenih in toplih domov, kjer je vladala solidarnost, zavarovanost, ljubezen, družina, so padli v naš »normalni svet«. V njem je nemogoče ohraniti človeške – osebne in socialne vrednote, za katere so se tri leta borili, če ta skupnost vsaj občasno ne bi živela naprej. Izkušnja je neizprosna: okrog 15 odstotkov mladih, ki so končali program, se vrne v svet droge. Med njimi ni nikogar, ki bi nadaljeval svoja srečanja v podpornih skupinah. Isto odkrivajo v ljubljanski podporni skupini ter v Ptujju, kjer je letos pod okriljem Slovenske Karitas dokončno zaživela tretja podporna skupina v Sloveniji.

Večkrat se je zgodilo, da je okrog 22. ure, ko je zavladal mir okrog cerkve in župnišča, sedel za župnijsko družinsko mizo fant ali dekle s prošnjo: »Smem ostati pri vas? Vsi so me zapustili!« Nikoli nismo imeli poguma, da bi rekli ne. Menili smo, da bi bil to prevelik tveganje. Drugo jutro je stekla bitka za detoksikacijo. Kar nekaj let je za to težko obdobje prevzela skrb bolnišnica v Idriji. Ko so tam odpovedali, so nam odprli vrata v Ormožu. Ko je tudi tam novi direktor zaprl vrata, so se ta odprla v Begunjah. Največji izzivi, zato pa tudi najgloblja doživetja smo preživljali takrat, ko se je župnišče spremenilo v detoksikacijski center z enim, dvema, enkrat celo s tremi pacienti. Brez metadona, brez drugih tablet s trdo disciplino, je velika večina med njimi uspela. To zadoščenje ne vliiva le novega poguma, ampak ruši pretiran strah in mračen

tabu tudi pri mnogih zasvojenih in njihovih domačih.

V naslov se mi je zapisalo: Zasvojenci v župnijskem organogramu. Toda vsaka ponedeljkova skupina prekriva vso Primorsko, se zažira v ves slovenski prostor in zbira mlade do Splita, Beograda in Skopja. In vendar se program odvija v župnijskih prostorih, tukaj je rojen kot odgovor na klic v stiski. Škof Kramberger je kot predsednik Slovenske Karitas udeležence mednarodnega simpozija v Postojni spomnil na prvi BODI, s katerim je Bog priklical v življenje vse vidno stvarstvo in človeka v njem; spomnil nas je na drugi FIAT, ki je nevidnega Boga kot vidnega priklical v naš svet; spomnil nas je tudi na Jezusov ZGODI SE na Oljski gori. Posebno mi je ostal v spominu četrti ZGODI SE, ki naj bi v brezštevlnih različicah zazvenel na naših ustnicah in v naših srcih. Vsak med njimi sproži velik

plaz, prižge ogenj, lahko odpre nov člen v organogramu župnije, škofije, morda za ves svet. Pogled ljubezni se zazre prav v tiste, ki jih koncil imenuje »ubogi« in so za naš čas prednostni izziv v naraščajoči Cerkev. Delo z njimi in zanje bo prepričalo naš, Bogu odtujeni svet, za obstoj Boga, ki človeka neskončno ljubi in mu po nas more in hoče pomagati.

Ko sem prvemu zasvojenцу izrekel svoj DA, nisem poznal v župniji nobene družine, ki bi jo mučil ta pekel. V petindvajsetih letih sem pa le zasledil marsikatero temno liso, ko sem v mislih in molitvah prehodil hišo za hišo, ulico za ulico. Marsičesa nisem mogel razumeti. Strah, zapiranje v lastna dvorišča, odtujenost ne morejo biti le neka moda. Čas, napore in ljubezen, s katero smo se v skupini sklanjali nad ruševinami družin, ki so prihajale od drugod in odpirale svoje rane, so nam odkrivale novo panoramo tudi domače župnije. Najbolj pogumni iz soseščine so se kmalu pridružili naši skupini in število zdravljenih in zazdravljenih se je množilo, temna črta, ki je spajala hišo s hišo se je raztegnila po celi župniji. Danes marsikomu lažje pomagamo. Javno govoriti o tej kugi stoletja ni več nemogoče. Javnost se prebuja, ledena gora se je dvignila na površje. Še vedno plaši, vendar je izgubila na moči. Vrata upanja so odprta.

Pred letom dni je zaživela v župniji še ena podobna skupina, anonimni alkoholiki. Rodil se je nov člen organograma, ki je zaradi dosedanjih izkušenj kmalu bogato obrodil. Toda to je že nova zgodba.

Konec.

»Imenujem se Tanja in sem v tem župnišču našla svoj drugi dom. Sama sem prehodila pot odvisnosti in komune. Že tretje leto delam v župnišču in vsem novim, ki prihajajo, pomagam, da uresničijo željo osvoboditi se droge. Mislim, da je to župnišče edinstven kraj, kjer se stvari 'dogajajo' in 'zgodijo'. Del te odprtosti je tudi moja zgodba zaljubljenosti v Boga, moja vera in vse kar posredujem drugim. Nikoli nisem imela občutka, da sem na 'obisku', ali da sem tu samo zaposlena. Včasih je malo preveč 'divje'. Vse Prelčeve zelo spoštujem, ker toliko zmorejo...«

(až)

TIHI PROTEST VERNIKOV NA GLAVNEM TRGU

V sredo, 16. februarja je piranska županja **Vojka Štular** sprejela delegacijo lucijskih vernikov pod vodstvom župnika **Janeza Kavčiča**. Občinskim oblastem so očitali, da je zavlačevanje z zagotovitvijo obljubljenega zemljišča za cerkev ter župnijsko središče na območju pod Sečo prešlo vse razumne meje. Za novo cerkev se namreč neuspešno borijo že četrto stoletje. Zadnji zaplet je v tem, ker naj bi občina za cerkev zagotovila precej manj funkcionalnega zemljišča kot je obljubljala. Ponižane pa se počutijo tudi zato, ker niso odgovarjali na njihove dopise, ignorirali so celo škofovega. Županja je obljubila, da bo ustanovila strokovni svet, ki naj bi do konca marca preučil možnosti, podala pa je tudi amandma k letošnjemu občinskemu proračunu, po katerem se v letni program prodaje stavbnih zemljišč uvrsti zemljišče za cerkev.

Župnik Kavčič je odločen: *»Čakamo na konkreten odziv. Upamo, da ne bomo pričeli novemu odlaganju. V tem primeru bomo obvestili vse slovenske medije, ministrstva in ustrezne institucije EU.«* Delegacija je s tihim protestom na trgu podprla večja skupina lucijskih vernikov.

Lucijski verniki so se kljub mrazu in neprimerni uri zbrali v lepem številu!

Prihranite čas in denar

Izberite udobnejše načine poslovanja

Ali veste, da vam za plačilo položnic ali vezavo depozita sploh ni treba v banko? Hitreje, udobneje in ceneje lahko opravite še vrsto drugih bančnih storitev na sodobnejše načine:

- prek spletne poslovalnice **Klik NLB** lahko poslujete z računalnika, priključenega na internet,
- prek telefonske banke **Teledom** po telefonu svoje želje zaupate bančnemu strokovnjaku,
- z uporabo mobilne banke **Moba NLB** opravljate storitve prek ustrezne izbire v meniju vašega mobilnega telefona.

Prihranili ne boste le časa, ampak tudi denar. Provizije pri takem načinu plačila položnic so namreč bistveno nižje! Prihranili pa boste tudi pri pristopnini.

Do 31. marca je pristopnina polovična!

Vabimo vas, da se oglasite v naših poslovalnicah, kjer vam bomo z veseljem svetovali pri izbiri za vas najudobnejšega načina poslovanja.

www.nlb.si

ljubljska banka

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

GREHI IN KESANJA

Kdaj sem prvič slišala za fojbe? Besede seveda računalnik ne prepozna in jo rdeče podčrta, torej je nima v svojem elektronskem spominu, in vendar fojbe obstajajo, že dolgo. Živijo v kolektivnem spominu istrskega človeka, kajti z besedo fojba sem se srečala že v svojem otroštvu. Ko sem nagajala ali trmarila, so mi moji zagrozili: »Glej, ki te bomo hitle u fojbo!« (Vrgli naj bi me torej v fojbo, če ne bom pridna.) Beseda fojba ostaja neprevedljiva in vendar so fojbe grozljiva resnica, pa naj se jih otepamo, kolikor hočemo. Ko so mi, otroku, žugali z njo, nisem vedela, kaj je, a slutila sem, da je nekaj hudega, nekakšen človeški pekel, nekaj temnega, o čemer se ne govori - družbeni tabu. Zato o njih nisem spraševala. Zakaj bi, o nečemu, kar čutiš, da je neznosno, česar bi se morali sramovati!? In zdaj so fojbe spet tu, kot da so vstale od mrtvih, da bi nas strašile. Kot črne luknje, za katere je angleški astronom Stephen Hawking lani preklical svojo prejšnjo teorijo, ki je trdila, da skrivnostna vesoljska brezna za večno pogoltnejo vse, kar pade vanje, so tudi fojbe začele pričati o nečemu strahotnemu, kar se je zgodilo že davno, a je del naše zgodovine.

Italijani so posneli svoj televizijski film o fojbah, postale so zadnji hit vseh njihovih oddaj, svojo resnico o njih so (ali bodo) vnesli v šolske učbenike: v ta kraška brezna po Istri in Krasu naj bi **Titovi** partizani zmetali na tisoče Italijanov, ne glede na njihovo ideološko prepričanje ali politično barvo, krive in nedolžne, stare in mlade, moške in ženske, brez izjeme. Njihov edini greh naj bi bil, da so bili italijanske narodnosti. Pri nas zdaj tako rekoč drug drugega hitimo prepričevati, da je to velika laž, da si, predvsem desničarske sile, v Italiji prizadevajo izkriviti zgodovinsko resnico, da je v fojbah v resnici končalo veliko manj ljudi, kot pravijo (menda »samo« okoli 1600). Pa da v sodobni Italiji pozabljajo na teror, ki so ga doživljali Primorci pod fašizmom, da je bila **Mussolinijeva** Italija okupator naših krajev in je maltretirala naše ljudi, da Italijani nikoli niso zares obsodili svojega fašizma, da za razliko od Nemcev niso doživeli lastne katarze in da bi bilo treba tudi za fašistične zločince pripraviti nurenberški proces...

Da, najbrž je vse to in še marsikaj res! Italijani se niso bili nikoli pripravljene preveč iskreno posipati s pepelom in obžalovati hudodelstev, ki jih je zagrešil njihov fašizem nad drugimi (tudi Slovenci), pa tudi lastnim narodom. A to ne spremeni dejstva o fojbah, o ljudeh, ki so v njih našli kruto smrt. Zakaj so jih vrgli vanje? Kdo jim je zadal takšno smrt? Težko je danes pri nas do konca razjasniti vprašanja o fojbah, potem ko se je o tem problemu v javnosti štirideset let molčalo kot grob, kakršno je tudi mnenje uglednega italijanskega politika slovenskega rodu, **Dimitrija Volčiča** v nedavnem pogovoru za *Sobotno prilogo*. Potem, ko vsa naša množična občila že nekaj mesecev vse povprek poročajo o, za našo stran sporni, fikciji Srce v breznu (*// cuore nel pozzo*), ki so jo snemali, posneli in na prvem programu svoje nacionalne televizije nazadnje tudi predvajali naši italijanski

sosedje (nazadnje so jo naši gledalci imeli priložnost s slovenskimi podnapisi videti še na slovenski nacionalni televiziji, spremljala pa jo je okrogla miza, na kateri sta sodelovala tudi predstavnika pregnancev (ezulov) iz naših krajev) pa vesoljna Slovenija končno odkriva – fojbe! In se čudi (menda jih šele zdaj odkriva tudi širša italijanska javnost, ter se sprašuje, katere politične struje so hotele zadevo utišati), morda se kdo tudi vpraša, zakaj nismo v naši deželi že prej odkrito razčistili o njih, obsodili nepotrebne povojne poboje, poiskali krivce... Ugotovitve mešane slovensko-italijanske komisije, ki je pred leti

proučevala zgodovinsko resnico o fojbah in so bolj ali manj znane le ožjim strokovnim ter morda še političnim krogom, očitno ne zadoščajo. Italijani imajo rek, ki bi lahko dobro ilustriral položaj, v katerem se je znašla današnja Slovenija, potem ko so drugi začeli popularizirati svojo resnico o fojbah, ki pravi: »*Tutti i nodi vengono al pettine*« (smiselno pomeni, da se vsi vozli v glavniku enkrat zataknejo). Tako bomo morali končno tudi pri nas odvozlati tega o fojbah. Kratkovidno je kazati samo na italijansko krivdo, na grozote, ki so jih fašisti zagrešili Slovincem, nujno bi se bilo zazreti tudi vase. Za lastni greh, če je bil, se ne moremo v nedogled izgovarjati, da

so drugi prej naredili še večjega nad nami. Obračunati moramo z lastnimi krivdami, razumeti in spoštovati tudi bolečino drugega...

Če je za ezule, pregnance, ki so po drugi vojni zapustili Istro, del Dalmacije in kvarnerske otoke (ocenjujejo, da jih je bilo okoli 250 tisoč) ter se večinoma odselili v Italijo, deloma pa so raztreseni po vsem svetu, **Titova** vojska, njenim bojnikom pravijo »*titini*«, simbol vsega doživetega zla, je treba prislunhiti tudi njihovi resnici. Zakaj so odšli, zapustili svoja ognjišča, mesta, vasi – tega ljudje ne naredimo zlahka?! So res odšli zato, ker naj bi jim v Italiji obljubljali med in mleko, pa so v resnici hoteli zgolj izrabiti njihovo osebno tragedijo in izzvati mednarodni škandal, ko jim ni uspelo, pa so pozabili nanje? So odšli, ker se niso strinjali z novim komunističnim režimom, ki je zavladal v Jugoslaviji, ali ker niso hoteli živeti v državi, ki je niso sprejemali za svojo (prej so njihovi kraji, spadali pod Italijo)? So odhajali tako, kot je opisal istrski pisatelj **Fulvio Tomizza** v svoji *Materadi*, da so za sabo postopoma povlekli eden drugega? Ali pa so morda odšli (tudi) zato, ker so jih ustrašovali (npr. s fojbami)?

Vprašanja, ki terjajo odkrite odgovore. Slovenska država jih je dolžna današnjim rodovom, ne moremo živeti le v mitih, s kakršnimi so nas od mladih nog obkladali v prejšnji državi. Nujna je resnica, da bomo lahko v novi Evropi živeli v sožitju tudi s sosedi Italijani, da ne bomo drug drugemu vedno znova pogrevali stare zamere. Če bomo to storili pri nas, bomo lažje terjali, naj se s svojo krivdo do Slovencev soočijo tudi Italijani.

Livija Sikur Zorman

»Če Slovenija 40 let ne prizna, da so fojbe obstajale, potem pa o tem govori le na pol, je to vprašanje težko do konca razjasniti. (**Dimitrij Volčič**, novinar, politik, slovenski zamejec v intervjuju v *Sobotni prilogi*, 5. 2. 2005)

CESTNI NAČRT »DARS« V OBČINI PIRAN

V četrtek, 10. februarja sem se kot predstavnik sveta KS Portorož udeležil predstavitve načrta Darsa za hitro cesto Jagodje-Lucija in dvopasovne ceste Lucija-Beli Križ. Ogled trase na terenu je organizirala županja Vojka Štular, strokovno pa nam je načrt predstavil vodja občinskega urada za okolje in prostor Boris Kočevar. Ogleda so se udeležili občinski svetniki, predstavniki krajevnih skupnosti in novinarji.

Trasa hitre ceste od Jagodja čez viadukt v Strunjanski dolini, skozi predor in z izhodom v Luciji, severno od tamkajšnje betonarne, je javnosti že dolgo znana. Cesta se od tu nadaljuje proti sedanjemu semaforškemu križišču, ki pelje v obrtno cono. Od krožišča izpred tunela pa se načrtuje gradnja dvopasovne 4 kilometrov dolge ceste po Lucanskem pobočju, 400 metrov dolgem predoru pod penzionom Maki in izhodom pod križiščem na Valeti. Od tu se trasa nadaljuje z viaduktom proti vodnemu rezervoarju in po Šentjanskem pobočju do krožišča pred priključkom na Belokriško cesto, tik pred tamkajšnjim križem. Rušenja na trasi naj bi bila minimalna in le najbolj nujna. Cesti v vrednosti okrog štiri milijarde tolarjev naj bi gradili v letih od 2009 do 2011.

To je seveda samo zelo grob oris načrta gradnje državnih cest z državnim denarjem v naši občini. Bolj podrobne podatke pa bodo zainteresirani občani lahko dobili, ko bo ta načrt razgrnjen in predložen v javno obravnavo. Vtis imam, da prihod hitre ceste skozi predor v Lucijo sprejemamo kot nekaj optimalnega. Že takoj pa so se pojavili pomisleki glede trase ceste od predora proti Belem Križu oziroma Piranu. Ko sem potem v miru razmislil o tej trasi, sem se spomnil, kako dolgo in brezuspešno že delamo načrte za gradnjo parkirne hiše za mesto Piran in kako dolgo brado že imajo prvi načrti za prenovo hotela Palace. Med tem nam je uspelo zgraditi garažno hišo ob pokopališču, namesto denimo ob Piranu, ob Metropolu, ob Palaceu. Bojim se, da bo po vseh zapletih ob javni obravnavi tega načrta država rekla, če je vam tako prav, je tudi nam, saj bomo s tem denarjem ceste lahko gradili drugje. Če ta vlak odpelje, bomo to cesto lahko gradili le še z občinskim denarjem. Svet KS Portorož tega načrta še ni obravnaval, zato o njem lahko izrazim le svoje osebno stališče kot občan. Že dalj časa smo soočeni s preveliko obremenitvijo cestnega in mirujočega prometa v Piranu, Portorožu in Luciji in tranzitnega prometa skozi Portorož v turistični sezoni. Ni res, da je ta prostor že preobremenjen s turističnimi kapacitetami. Sprehodite se skozi Portorož in videli boste, kakšno gnečo tam kar naprej povzročajo turisti. Pred

tridesetimi leti je imela občina več turističnih ležišč kot danes. Hotelske zmogljivosti so ostale enake kot takrat, kar za nekaj tisoč pa se je zmanjšalo število ležišč v zasebnih sobah in počitniških domovih. Tedaj je bilo v Portorožu živahno, danes ni več.

Če ni prometa, tudi ni turizma in delovnih mest ni. Kaj bi bilo, če bi bila parkirišča pred hotelom ali gostilno prazna. Še slabše pa je, če tam ni dovolj parkirišč. Turizmu moramo zato najprej zgraditi takšno prometno infra-

Piranu dovolj kvalitetna, bo lahko nase prevzela večinski delež prometa med Piranom in Lucijo z navezavo na hitro cesto proti Kopru. Samo priobalni del Portoroža bi bil še vezan na promet skozi središče Portoroža. Belokriška cesta, ob kateri je postalo življenje naporno in tudi nevarno, bi se s priključkom na to cesto lahko spremenila iz nevarne tranzitne ceste v bolj normalno ulico, ki tako kot Stara cesta, Lepa cesta ali Sončna cesta nujno potrebuje tudi pločnik

Tudi naše glasilo je pri ogledu trase obalne hitre ceste imelo svojega predstavnika, g. Jakoba Čemažarja, podpredsednika Sveta KS Portorož. (foto: až)

strukturo, da ne bo več ozko grlo. Predloženi cestni načrt je dobra podlaga za reševanje prometnih zagat na tem prostoru. V določenih detajlih ga je najbrž treba še dodelati, načelno pa podpreti in terjati čimprejšnjo izgradnjo cest. Če bo cesta iz Lucije proti

in javno razsvetljivo. **Ne prezimo, s prometno dostopnostjo se vrednost vsakega prostora skokovito poveča in tudi temu ob načrtovani cesti se bo, če mu to ne bomo preprečili.**

Jakob Čemažar

SPREJET OBČINSKI PRORACUN

V četrtek, 17. februarja je bila druga letošnja seja piranskega občinskega sveta. Najpomembnejša točka je bila predlog odloka o letošnjem občinskem proračunu. Načrtovani proračunski odhodki presegajo prihodke kar za 1,1 milijardo prihodkov. Približno polovico manjkajočih sredstev bodo pokrili iz preteklih rezerv, za polovico – denar naj bi šel za prenovo lucijske osnovne šole in stanovanjski program - pa se bo občina zadolžila. Seja je bila mestoma zelo živahna. Razprava se se je segrela ob vložnem amandmaju **Draga Žerjala (Desus)**, sicer podžupana, ki je predlagal, da bi občina prispevala milijon tolarjev za slovesnost ob 60-letnici zasedanja prve slovenske vlade v Ajdovščini. Amandma je kljub nasprotovanju in politizaciji predloga, na koncu vendarle šel »skozi«. Kritična je bila tudi razprava o spremembah cen otroškega varstva, saj so bili nekateri svetniki mnenja, da so po vrtcih preveč potratni. Predlagali so racionalizacijo dela, cene otroškega varstva pa naj bi na njihov predlog uprava poodražila za tri odstotke, kolikor znaša lanska inflacija.

PO TRANZICIJI RABIMO PRAVE VLAGATELJE

Za uvod v naše razmišljanje se najprej poigravimo z v zadnjem petnajstletju že oguljenim terminom tranzicija, ki je omogočila, da so na družbeno sceno stopili ti. managerji, menežerji, ali kakorkoli že to privzeto tukjo pišemo, ki so lastnili prejšnje družbeno premoženje. Če hočemo doumeti njihovo delovanje, moramo spoznati način, po katerem so usklajevali ekonomske s političnimi odločitvami, ki jih je narekovala sprememba družbenega sistema. Lotimo se dezinvestiranja, kar pomeni izločitev tistega premoženja, ki naj ne bi gospodarski družbi dolgoročno prinašala koristi, niti ga naj ne bi za svoj prihodnji razvoj potrebovala.

Kako se je lastnil menedžment

V tranzicijskih začetkih so bili slovenski menežerji čez glavo zaposleni s sestavljanjem »pozitivnih premoženjskih bilanc«, ki so bile pogoj za olastninjenje podjetij, pa še s tem kako naj postanejo solastniki novih gospodarskih družb. Od lastnjenja so menežerji veliko pričakovali in tudi dobili. Če tega ne bi bili naredili, bi ostali praznih rok, ker bi podjetja prešla v državno last. In kako so se v podjetjih pripravljali na lastnjenje? To so delali tako, da so iz premoženjskih bilanc izločili »slab« kapital, katerega so opredelili kot »dezinvesticijsko in sindikalno« premoženje brez poslovne vrednosti. Stroški njegovega vzdrževanja naj bi namreč predstavljali pretežno breme za poslovanje novo oblikovanih gospodarskih družb. Domači menežerji so (*špekulativno*) »pretvorili« v *dezinvesticijsko premoženje tudi mnoge zdrave piranske ter portoroške hotelske družbe ali njihove produktivne dele*. V postopkih lastnjenja podjetij - predvsem v notranjih odkupi - so si zagotovili kopico privilegijev. Tako je menedžment, povezan z drugimi akterji (npr. bankami), lastnjenje uspel izpeljati v svojo korist ter v škodo tistih, ki bi bili lahko legalno postali so-lastniki podjetij, pa te pravice niso zmogli uveljaviti, ali ker so jim to onemogočili, ali ker so bili (predvsem finančno) nesposobni.

Glavnina dezinvesticijskega premoženja v občini Piran je bila v ti. delavskem turizmu, kjer je bilo še v začetku 90-tih let kakšnih 3.800 ležišč. Za našo občino je predstavljal pomemben del gospodarstva. Vsa pretekla vlaganja v ta segment turistične dejavnosti so se v tranziciji porazgubila, skupaj z objekti in zemljišči, ki so bila nekoč občinska last. Podobno ali enako je v privatne roke poniknilo še veliko hotelskih enot (obratov) in tudi občinskega premoženja. S tem se je gospodarska moč v občini pomembno zmanjšala, skoraj prepolovila. Poglejmo, kako in v kaj se je to zgubljeno bogastvo spremenilo.

Občinski svet občine Piran je sicer sprejel odločitev o prepovedi spreminjanja turističnih objektov v stanovanja, vendar za uresničitev te odločitve ni nihče (po)skrbel.

Dezinvesticijskemu premoženju, pogosto

označenemu kot "slab" kapital (*pri nas - stari hoteli in drugi obrati, počitniški domovi ali stanovanja, ...novejši bungalovi in hotelske dependanse, ...*), je bil najprej odvzet poslovni pomen, s čemer so bila odprta vrata nenadzorovanemu odtujevanju. S tem delom premoženja pa so menežerji lahko

razpolagali prosto (torej brez nadzora), zato so ga lahko spreminjali v povsem zasebno lastnino - **predvsem v zasebna počitniška stanovanja** in v denar. Enako so ravnali menežerji podzavljanih podjetij, pri čemer so jim pomagali predvsem posojevalci denarja in nepremičninski mešetarji.

Apartmajskih zmogljivosti ne potrebujemo

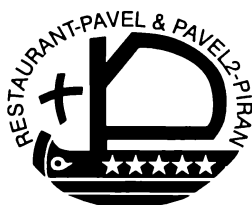
Tako izpeljana tranzicija je turizmu ter gostinstvu, občini kot celoti oziroma njenim občanom zmanjšala možnosti za delo in

zaslužek. Tisti, ki so tranzicijo izkoristili, pa so postali nova ekonomska elita. Če ob tem še, vsaj približno, vemo, kakšna je sedanja razdelitev lastniških deležev tukajšnjih turistično-gostinskih družbah, kdo so aktualni in potencialni »vlagatelji«, pa še s kakšnimi nameni bi vlagali v piranski občini, si nikakor

ne moremo obetati nadomestitve izgubljenih kapacitet ali drugih gospodarskih in javnih koristi. Prej nasprotno. Kritična masa domačega gostinstva in turizma je do onemoglosti izčrpana, zato je nesposobna nadaljnega vlaganja. S 5 tisoč ležišči, kolikor jih je ostalo, ne uspeva ustvariti dovolj finančnih sredstev, da bi se lahko sprožil vzgon (impulz) za nov razvojni cikel. Zaradi

ttega je v občino nujno privabiti takšne vlagatelje, ki so pripravljene svoj kapital investirati v gospodarske družbe, odganjati pa one, ki hočejo - za vsako ceno - povečati število zasebnih počitniških zmogljivosti (vikendov). Zanimanje za gradnjo apartmajskih hotelov je pesek v oči. Take hotele bi že med gradnjo spremenili v zasebna počitniška stanovanja in prodali. Gospodarstvo si z njimi ne bi niti malo opomoglo, prostor pa bi bil pozidan in dodatno obremenjen.

Rafael Dodič

na Prešernovem nabrežju
v Piranu

Tel.: 05/674-71-01,
674-71-02, 674-71-22,
Fax: 05/674-71-00

Restavracija Pavel Piran sodi med redka gostišča, v katera se radi vračajo mnogi gostje. Slovijo po izredno dobro pripravljenih darovih morja. Sicer pa vam iz bogate mednarodne kuhinje ponujajo: ribe, rakovice, jastoge, raroge, školjke, škampov cocktail, ribjo rižoto, tartufe, livadski biftek, specialitete na žaru. Odlična odprta in buteljčna vina.

Za obisk se priporočajo.

Stari hotel Palace ~ biser Portoroža

Stari hotel Palace je odigral pomembno vlogo v razvoju portoroškega turizma. Od svojega nastanka na začetku 20. stoletja, pa vse do konca svojega delovanja ob koncu osemdesetih let je v naš kraj privabljal številne goste z vsega sveta in močno prispeval k utripu kraja.

S prenovo bo hotel Palace dal Portorožu novo vrednost in v njem zavzel posebno mesto, ki mu pripada.

Edinstven primer hotelske arhitekture

V času njegovega nastanka je bil Portorož že cvetoč zdraviliški kraj, ki je z blagodejnim vplivom mediteranske klime, morske vode in zdravlilnega solinskega blata nudil pogoje za zdravljenje različnih revmatskih bolezni in drugih težav. Stari hotel Palace je nadaljeval tradicijo tovrstnega zdravljenja in kraju prinesel svetovljanski pridih. Veljal je za najprestižnejši hotel na vzhodni jadranski obali.

Med obema vojnama je dogajanje v Palaceu zamrlo, nato pa je v petdesetih letih ponovno doživel razcvet in gostil pomembna svetovna imena. Dvanajst let je v njem delovala prva slovenska igralnica. V sedemdesetih letih je začel počasi usihati, dokler ni konec osemdesetih let zaprl svoja vrata.

Danes je stari hotel Palace edinstven predstavnik hotelske arhitekture prejšnjega stoletja v Sloveniji. Tako zunanost kot notranost zaznamuje splet različnih historičističnih slogov z elementi dunajske secesije. Leta 1983 je bil z občinskim odlokom razglašen za kulturni spomenik, park ob njem pa za spomenik oblikovane narave.

S čimprejšnjo obnovo zaustaviti propad starega hotela Palace

Od leta 1989, ko so ga dokončno zaprli, je stari hotel Palace čakal na primernega investitorja, ki bi mu povrnil nekdanjo podobo. Znano je, da od njegovega nastanka dalje ni doživel skoraj nobenih bistvenih obnovitvenih del, kar se je odražalo v njegovi podobi že v zadnjih letih njegovega delovanja. Po zaprtju je začel nezadržno propadati.

Sedanje ocene strokovnjakov kažejo, da se lahko v letu ali dveh začne sesedati. Zato je pomembno, da se njegova obnova čim prej začne. Po dolgem čakanju se je našel investitor, ki se zaveda kulturno zgodovinskega pomena starega hotela Palace in mu je pripravljen vrniti nekdanji sijaj. Obnova hotela bo sledila spomeniškoarhivnim smernicam in tako ohranila vse ključne značilnosti njegove arhitekture.

Oživitev starega hotela Palace bo Portorožu prinesla novo vrednost ter vnesla duh tradicije in živahnejši utrip v center Portoroža.

Prvi korak k temu je lokacijski načrt, ki je zastavljen tako, da omogoča staremu hotelu Palace, da ponovno pridobi osrednjo vlogo in posebno mesto, ki mu v tem okolju pripada.

Želimo si, da se obnova starega hotela Palace čim prej začne in staremu lepotcu povrnemo ves njegov nekdanji sijaj.

Prenova z veliko mero odgovornosti

Investitor je k načrtovanju prenove pristopil z veliko mero odgovornosti, ki jo takšen kulturni spomenik zahteva. V spremenjenem predlogu lokacijskega načrta so upoštevane pripombe in mnenja lokalne skupnosti ter krajanov. Prizidek je od ceste odmaknjen dodatnih 18 metrov, znižan za dve etaži, zmanjšana je površina vseh programov, izvedene pa so tudi druge prilagoditve.

Predvidena je programska in logistična povezava hotela na obstoječe hotele v lasti investitorja. Bodoči hotel Palace bo ponudil najvišjo raven storitev.

 ISTRABENZ HOTELI PORTOROŽ

Knjižna noviteta celjske Mohorjeve družbe

DRUGA PESNIŠKA ZBIRKA PERSPEKTIVNE AVTORICE DUŠKE MEH

Duška Meh: Nikoli ne vprašaj, zakaj (Ilustracije Anton Dolenc, spremna beseda Peter Svetina in Zvonka Zupančič Slavec. – Celje: Mohorjeva družba, 2004)

Zaradi multiple skleroze je dr. **Duška Meh** že vrsto let priklenjena na invalidski voziček, vendar se izjemno uspešno ukvarja z znanstveno-raziskovalnim delom (področje nevrologije) v Zavodu za rehabilitacijo RS (Soča) v Ljubljani. Ob tem poglobljenem raziskovalnem delu pa se z enako vnemo spogleduje s pesniško muzo in razveseljuje ljubitelje poezije s pesniškimi zbirkami. Z literaturo se je ukvarjala že v osnovni in srednji šoli, med fakultetnim študijem v Ljubljani je pogosto objavljala v literarni reviji medicincev »Appendix« in sodelovala v delu »Ars Medici« (1991), uspešno pa se je ukvarjala tudi z uredniškim delom. V hipu razprodani pesniški zbirki »Jočeš, moj mali pajac? (Prešernova družba, 2001) sledi pričujoča s simboličnim in ganljivim naslovom (»Nikoli ne vprašaj, zakaj«), v kateri avtorica nadaljuje svojo življenjsko izpoved v pretanjenem lirskem jeziku. Tudi v tej zbirki se Duška Meh introspektivno spogleduje z lastno minljivostjo ujeto v pajkovo mrežo pretresljive osamljenosti in zapuščenosti. Kljub navidezni gostobesedni razčustvovanosti se ne spušča na banalno raven (samo)pomilovanja ali zagrenjenosti zaradi neizpolnjene ljubezenske romance in post-travmatske tesnobe. Pisec spremne besede **Peter Svetina** pravi: »Drama osamljenosti se gosti do neznosne bolečine, do skoraj obupa, ko nenadoma pretreseni opazimo, da stoji za pesmimi veličastna volja do življenja, ko spoznamo, da pesmi niso le izraz neke minule ljubezenske zgodbe, marveč krvavo zaresen svet z roba človekovega bivanja, ko odkrijemo

dramo v duši človeka, ki je ujeta v neubogljivo, neozdravljivo telo.«

Poezija **Duške Meh** je kljub številnim mrakobnim eksistencialnim podtonom prijetna osvežitev na slovenski literarni sceni, saj s svojo iskreno in prostodušno (samo)izpovedjo sega globoko pod kožo slehernemu tankočutnemu bralcu – ljubitelju pesniške besede. V dneh posvečenih slovenskemu kulturnemu prazniku bo avtorico in njeno poezijo v Zavodu za rehabilitacijo RS (Soča) ob krajšem kulturnem programu predstavil uveljavljeni televizijski novinar **Sandi Čolnik**.

Slavko Gaberc

V PIRANU RAZSTAVLJA JONI ZAKONJŠEK, LANSKA ZMAGOVALKA PIRANSKEGA EX-TEMPORA

V piranski mestni galeriji so v petek, 18. februarja odprli razstavo del 31-letne portoroške akademske slikarke **Joni Zakonjšek**. Zakonjšekova je po gimnaziji dve leti preživela v Londonu in tam končala **Foundation course of Art na Whitechapel Art School**. Na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani je leta 2003 diplomirala pri prof. **Emeriku Bernardu** in prof. **Marku Uršiču**. Trenutno opravlja magisterij slikarstva pri prof. **Gustavu Gnamušu**. Od leta 2004 je samostojna likovna ustvarjalka. Razstava bo odprta do 5. aprila.

KO LISTI, KNJIŽEVNI LISTI (O)DPADAJO...

Ko sem se pred dvajsetimi leti prvič v pižami skrokan pojavil v avli **stolpnice Dela**, je bil sivolasni vratar sila prijazen, toliko, da mi ni ponudil kave. Takratni urednik Književnih listov **Tit Vidmar** je bil rahlo začuden, položil je šop listov na mizo in me povprašal po zdravju. A objavil je, ne samo enkrat, veliko, od zgodb, do krokijev in polemčnih zapisov. Včasih več, drugič manj, pa čeprav sem se kasneje komaj še kdaj pojavil. Naslednji urednik, **g. Zadnikar**, mi je veliko objavjal, tistih ducat pesmi, ki sem jih napisal v petnajstih letih, celo obsežen intervju je izšel, pa sva se slišala le dvakrat po telefonu. Ne vem, kako je z drugimi, jaz imam oba v lepem spominu. Potem je prišla nova urednica, nova ekipa sodelavcev in zadnja leta so sicer izšle recenzije knjig, poslani tekste pa redno dobivam nazaj. Pošljem kakšno stran in pol, kakšno zgodbo, zapis o literarnem nastopu, pa izide povzetek povzetka, kakšen stavek ali dva v obliki informacije. Tako je pač to, ko ne sedi v avli, ko nisi ob uredniški mizi. Emona centralizem, se je glasil naslov ankete, ki je nekoč izšla v Sodobnosti. A tako pač je, vsak obdeluje svoj kos vrtička. A vrtnarji se menjajo, vrt se spreminja. Včasih je cvetoč in raznolik, drugič spet rastejo samo ene in iste rože. Seveda pa, ko se ob redkih obiskih Emona ustavim pred stolpnico Dela, stopim do bližnjega bifeja in se čudim čudaku, ki v pižami teče mimo vratarja po strmem stopnišču do uredništva.

Le kdo ga pričakuje? se sprašujem

Franjo Francič

Z lanske podelitve nagrad na piranskem ex-temporu. (Foto: Župa)

DIMNIKI KOT PRVINA PREPOZNAVNI MESTA

Publikacija o koprskih dimnikih, katere avtor je arhitekt Valter Pikel s sodelavci, predstavlja enega od stavbnih elementov, ki vtisnejo mestu identiteto, bit in dušo.

Kaj naredi mesto razpoznavno, drugačno od drugih? Ulice, tlaki, stavbe, pročelja, oboki, vrata in okna, balkoni, strehe, terase, dimniki... Vse naštetu in še veliko več – denimo parki, vodnjaki, spomeniki in kipi, pa urbana oprema: od klopi, košev za odpadke, kioskov do napisov, uporabljenih materialov in še česa – daje mestu lastno podobo, identiteto. Videz današnjega Kopra močno zaznamuje pristanišče, ki zaseda ogromne površine in pušča vtis industrijskega mesta, staro jedro, katerega povrh kaže še v nebo štrleči, tako imenovani Tomosov stolpič, skrpucalo polpretekle dobe, pa potiska v ozadje. Starodavno historično jedro - ne luških površin, ne brezbarvnih spalnih naselij Smedela, Markovec, Olmo in drugih – obiskovalec prepozna kot mesto Koper. S sprehajanjem po starih ulicah odkriva njegovo bit, njegovo dušo. Prvine, ki preprosto stavbarstvo dvignejo na arhitekturno raven, pa tudi v Kopru v zadnjih desetletjih vse bolj izginjajo, zato so prizadevanja mestnih oblasti, da bi ozavestile prebivalstvo o dragocenosti stavbne dediščine, hvale vredna.

Pomemben korak k oživiljanju starega koprškega mestnega jedra je tudi katalog enega pomembnejših identitetnih stavbnih elementov, dimnikov, ki izginjajo najhitreje, zato jih je bilo treba popisati, izmeriti, izdelati njihov

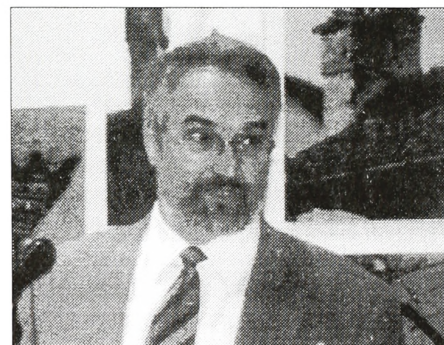
Nosilec projekta strokovnega popisa in inventarizacije dimnikov na strehah starega koprškega mestnega jedra je arhitekt Valter Pikel, zaposlen na uradu za okolje in prostor mestne občine Koper, kot Portorožan pa tudi predsednik tukajšnje komisije za prostor ter ne nazadnje sodelavec Portorožana. Pikel je prepričan, da bi z znanjem, nekonvencionalnimi zamislimi, vizijo ter seveda ob sodelovanju kapitala, Istra lahko postala enako uspešna kot denimo francoska Provansa ali Toscana v sosednji Italiji. In zakaj se je s sodelavci lotil raziskovanja dimnikov? Ti stavbni elementi ne opravljajo zgolj svoje funkcionalne vloge, temveč bistveno prispevajo k prepoznavnosti starih mest. Žal vse bolj, popolnoma nenadzorovano izginjajo. Eden od namenov javnosti pred kratkim predstavljene publikacije, ki Koper opredeljuje kot mesto stoterih dimnikov, je v prebivalstvu prebuditi zavest o dragocenosti kulturne dediščine njihovega kraja, hkrati pa naj bi prispevala tudi k revitalizaciji starega Kopra. V koprski mestni občini načrtujejo že nove raziskave in sicer mestnih portonov, portalov ter vrat.

arhitekturni posnetek ter ustrezno arhivirati. Publikacija o koprskih dimnikih, uredil jo je urbanistični strokovnjak **Valter Pikel**, zaposlen na mestni občini Koper (prijetna podrobnost na nedavni javni predstavitvi kataloga v Pokrajinskem muzeju, sta bila dimnikarja, ki sta pred vhomom pozdravljala obiskovalce), je plod skoraj triletnega natančnega in skrbnega dela. Popis koprskih dimnikov je zasnovan interdisciplinarno: stavbno prvino na mestnih strehah so različni strokovnjaki – od arhitektov dr. **Darka Likarja** in dr. **Petra Fistra**, umetnostnega zgodovinarja **Salvatorja Žitka**, konservatorke **Agnese Babič** do glavnega nosilca zahtevnega projekta, že omenjenega arhitekta **Pikla** - vsestransko obdelali. Posebnost, oziroma kar neobičajnost koprškega kataloga je v arhitekturni analizi in obdelavi, ki ju uveljavlja **Valter Pikel** s sodelavci. Nazorno razčlemba dimnikov omogočajo risbe, ki v primerjavi s fotografijo z odstranjevanjem odvečnih prvin povzemajo bistveno. Namen projekta, imenovanega *Koper, mesto stoterih dimnikov*, je z ustrezno predstavitvijo detajlov mestne stavbne dediščine, topot dimnikov (z razstavami, katalogi, predavanji, plakati in multimedijskimi sredstvi), ozavestiti in vključiti prebivalce ter druge akterje v oživiljanje starega mestnega jedra. Z najnovejšim katalogom dimnikov ter še nastajajočim promocijskim gradivom, s katerim bodo strokovnjaki predstavili tudi druge arhitekturne znamenitosti in prvine, denimo tlak mestnih ulic, okna, vrata..., želijo avtorji v lokalni javnosti vzpostaviti pozitiven odnos, ponos in občutek pripadnosti zgodovinsko bogatemu okolju, širši javnosti pa Koper predstaviti kot celovito zgodbo. Dodatna, uporabna vrednost in širši smisel publikacije koprskih dimnikov je tudi v vzgledu za vsa sorodna mesta, ki jih v njihovem nastanku povezuje skupna zgodovinska nit.

Vredno je omeniti še eno posebnost koprškega kataloga dimniških stavbnih prvin

- izšel je v nakladi 700 izvodov, z odličnimi fotografijami **Matevža Lenarčiča** - 164 risb **Mira Lozeja**, danes doktorja matematičnih ved in računalniškega strokovnjaka, ki pa jih je narisal že zdavnaj, v svojih rosnih otroških letih. Mnogih dimnikov, ki so ga leta 1964 tako pritegnili, da se je kot enajstletni nadebudnež lotil njihovega risanja, že dolgo ni več. To pa še posebej potrjuje, kako pomemben in dragocen pripomoček je publikacija za ohranitev in valorizacijo ne le dimnikov, temveč še drugih sestavin arhitekturne dediščine Kopra in drugih dveh obalnih mest, Izole ter Pirana, ki so se vsa navdihovala v beneškem stavbarstvu. Če je oživiljanje starih naselitenih jeder izrazito razvojni proces, potem lahko publikacijo dimnikov na koprskih strehah upravičeno izpostavimo kot enega njegovih pomembnejših korakov.

Livija Sikur Zorman

Posebna poslastica koprške publikacije so tudi dimniki dr. **Mira Lozeja**, ki jih je, komaj enajstletnik, narisal v zgodnjih šestdesetih letih. Dr. Lozeja velja omeniti tudi kot enega prvih računalniških urrejevalcev Portorožanovih strani. Za ljubitelje filatelije pa še novica, da bo ob zaključku razstave, na kateri je v koprškem Pokrajinskem muzeju predstavljen projekt Koper mesto stoterih dimnikov, tamkajšnja pošta letošnjega tretjega marca uporabljala priložnostni spominski žig.

Vloga mestnega arhitekta v Sloveniji ni dorečena. Če so na občinah zaposleni na uradih za okolje in prostor arhitekti, krajinski arhitekti ali gradbeniki, je njihova vloga pretežno izdajanje lokacijskih informacij, prostorske presoje in podobno. Pri izdajanju lokacijske informacije lahko citirajo le vsebino iz veljavnih prostorskih aktov. Da bi občinski arhitekt ali urbanist imel kakršno koli možnost presoje ali odločanja o primernosti gradbenega posega, žal tega zakonodaja ne omogoča. V prostorskih aktih so določeni urbaniščno arhitekturni parametri za oblikovanje novih gradenj. Kljub odlokom in Zakonu o gradnji objektov prepogosto nastajajo po vsej Sloveniji tako v mestnih in vaških okoljih arhitekturni zmazki.

Stanje na področju urbanizma je klavrno. V prostoru je kaotično stanje, za sistemске rešitve ni volje. Preveč je takih, ki iščejo priložnosti za svoje naložbe in posege v prostor. To je vsekakor velika zmeta in preteči bo moralo kar nekaj časa, da bodo investitorji spoznali, da se popolna svoboda pri razpolaganju s prostorom obrne prav njim v škodo, ker jim ne zagotavlja trajne ohranitve vrednosti njihove naložbe zaradi kasnejše degradacije okolja, ki je posledica takšne samovolje.

Foto: Edi Zadnik

Nekdaj je mestni arhitekt imel pravico odločanja in podajanja veta na določene rešitve. Danes velja zakon, ki drugače opredeljuje vlogo mestnega arhitekta. Uspešnost strokovnjaka, ki bo zasedel to mesto, zavisi od številnih parametrov. V prvi vrsti je pomembna politična volja lokalne politike.

Mestni arhitekt je lahko tisti človek, ki ima posluš, občutljivost do antropogenega prostora (arhitekturna in kulturna krajina), zgrajene kulturno civilizacijske vrednote, spoštljiv odnos do dediščine, socialni čut in čut za javno dobro. To naj bi bil strokovnjak, ki pozna in obvlada svoj poklic in pozna mojstrska znanja nekdanjih graditeljev.

Arhitekt, ki danes in tu zagovarja trajnostni način gradnje, velja za nazadnjaškega in nima sogovornikov. Ekonomisti se trudijo z argumenti dokazovati, da je prenova starega dražja kot nadomestna gradnja. Res je, v Sloveniji je dražje. Ne povedo, da je dražje, ker so preozko izobraženi, da bi znali ocenjevati nepristransko in objektivno.

Znanje je tista kategorija, ki prinaša oplemenitenje prostora – kapitala. Pri nas v primeru prenove vse preveč botruje neznanje, ki ga v končni fazi plačuje investitor oziroma končni kupec. Zato postajamo revnejši vsi.

Valter Pikel, univ. dipl. inž. arh.

Sredi februarja je portoroško turistično združenje predstavilo lanske turistične rezultate in napoved za letošnje leto.

Turistično ponudbo piranske občine sestavljajo v prvi vrsti naravne danosti in bogata kulturna in naravna dediščina, kar je spodbudilo razvoj komunalne infrastrukture, prometnih povezav, turističnih zmožljivosti in različnih dejavnosti. Bistveni pogoj za razvoj pa predstavljajo seveda ljudje.

V Sloveniji je petina vseh prenočitev ustvarjena v naši občini, ki je imela v letu 2004 11.660 ležišč, od tega 4950 v hotelih, 2350 v zasebnih sobah, 1950 v počitniških domovih, 310 v penzionih in 2100 v avtokampih. Zasedenost ležišč po mesecih je bila različna, vrhunec je bil dosežen avgusta. Vseh nočitev v letu 2004 je bilo okoli 1,3 milijona, manj je bilo domačih kot tujih gostov, med temi je največ Italijanov, Nemcev in Avstrijcev, manj pa Rusov, Belgijcev, Švicarjev in Britancev. Veliko je stalnih gostov, kar pomeni, da so pri nas zadovoljni in se zato vračajo.

Na osnovi raziskave v letu 2004 je 800 gostov, ki so prišli poleti na počitnice v Portorož, pričakovalo naravne lepote, urejena in čista kopališča, gostoljubje, ugodne cene, utrip kraja, udobno namestitve, pomirjujoče vzdušje, osebno varnost, pristno domačo hrano, kulturno - zgodovinske znamenitosti in nočno življenje. Raziskovalci so ugotovili, da so gostje dobili le del tistega, kar so pričakovali. Zahtevnejši gostje niso bili zadovoljni s kakovostjo kopališč, pogrešajo avtohtono kulinariko in informacije o kraju, živahnejši utrip kraja in nočno zabavo.

V raziskavo so bili zajeti tudi hotelirji, ki so izrazili prepričanje, da so gostje dobili za svoj denar več, kot so plačali. Eden od razlogov za drugačno trditev bi lahko izviral iz dejstva, da so hotelirji zadnja leta veliko potrošili za vso mogočo ponudbo znotraj svojih zidov, medtem ko je kraj nazadoval v sejmarsko naselje.

Zahtevnejši gostje so izrazili pripravljenost, da bi potrošili več kot so, če bi bila pestrejša ponudba zdraviliških storitev in kulturno - zgodovinskih znamenitosti. Če si težko predstavljamo, kaj manjka v zdraviliški ponudbi, pa nam je jasno, da gost ne opazi vsega kulturnega in zgodovinskega bogastva v naši občini. Najprej jo morajo opaziti turistični delavci.

Da bi bili zahtevnejši gostje bolj zadovoljni, bi morali - tako pravi raziskovalci - izboljšati ponudbo kulturnih prireditev, avtohtone kulinarike, nočne zabave, trgovsko ponudbo, posredovati bi morali več informacij in izboljšati kopališča. Mirno lahko oporekamo raziskovalcem: ponudba kulturnih prireditev je dovolj bogata, dejansko je premalo le obiskovalcev!

Nada Kozina

Tena d.o.o. Portorož
Liminjanska 96
tel: 05/6778-300
fax: 05/6773-225

Servis in prodaja računalniške opreme

e-mail: info@teni.si http://www.teni.si

Ko govorimo o kulturnih spomenikih, takoj pomislimo na Piran, vsaj mi domačini. Piran je imeniten, nosi pečat romanske in beneške dediščine, o njem je veliko zapisanega tudi v tuji literaturi. Kako ravnamo z njim, budno spremljajo Italijani.

A Piran je le ena od naših kulturnih krajin. Druge so soline in podeželje. Tako kot Piran so tudi soline spoznane kot kulturna vrednota, na podeželju pa vasi.

Tudi okolica Pirana je kulturna krajina, čeprav je niso ustvarili slavni arhitekti. Ljudska arhitektura predstavlja humano in ekološko bivanje, ima simbolno in pomensko vrednost za posameznika in za okolje, je ključen element kulturne krajine in je **skupen evropski spomin**. Njeni elementi so hiše in kažete, mlini, škarpe, vodnjaki, poti, steze, brežine, stopnišča, obcestni kamni in zidovi, vodna zajetja ... Marsikaj od tega nikoli ne bo na seznamu kulturne dediščine in vsak dan je manj teh originalnih objektov, zamenjujejo jih z novimi, ki spreminjajo podobo Istre in brišejo njeno izjemnost.

Ko ne veš, čemu služi škarpa, jo podreš.

Zavest o ljudski arhitekturi kot vrednoti je živa pri treh skupinah ljudi – pri arhitektih, ki so usmerjeni v stavbno dediščino, pri kulturnikih, ki jih stari ambientni zanimajo kot prozorišča kulturnih dogodkov ali kot razstavni prostor etnoloških vsebin, in pri ozaveščenih dedičih, ki cenijo, kar se prevzeli od prednikov.

Kulturno krajino ustvari človek, ko v dolgih stoletjih delovanja in gospodarjenja prilagaja naravno okolje svojim potrebam, pri tem upošteva naravne zakonitosti in estetska merila.

Kulturno krajino sestavljajo naselja in gospodarske površine – gozdovi, polja, soline ... Del kulturne krajine so hiške, imenovane kažete. V njih so kmetje spravljali orodje, poleti pa so v njih prenočevali. Družina se je iz mesta preselila na njive, da jih je obdelovala, ko ni bilo sončne pripeke.

V primerjavi z dolinami je kulturna krajina v brežinah veliko bolj oblikovana. Na pobočjih so nastajale terase, škarpe in mejni kamniti skladi. Kmetje so čistili iz zemlje kamne, da so zboljšali rodnost zemlje in vnesli red v prostor. S kamni, zloženimi v škarpe, so oblikovali terase in tako zemljo zaščitili pred erozijo. S škarpami so lovili tudi sončno toploto – v zavetju segrelih kamnov je uspevala zgodnja povrtnina, ki je prinašala dober zaslužek. Med škarpami so iz kamnov gradili stopnice, klančine, med polji vodnjake, v vinogradih stebre, s kamni so utrjevali ceste in hudourniške grape, tudi cestni mejniki so kamni iz zemlje.

Valter Pikel

Nisem še niti obral oljk in se dokončno preselil v srce Istre, ko je prišlo vabilo za branje na Dunaju. Presenečen, kako da ne, tam na robu, navajen, da te komaj kdo povoha. Enako, ko je izšel prevod. In drugi te dni - Domovina, bleda mati v nemščini. Zato je bilo potrebno na pot, da bi prvič srečal prevajalca Erwina Kostlerja, se mu zahvalil, da se je lotil prevodov. Brez zvez in poznanstev. Zakaj?

- Tako, ker me je zanimalo kdo se skriva za tistimi besedami, je rekla **Urška Seničnik, predsednica Društva koroških študentov na Dunaju**.

- Skrivam, le kaj bi skrival, mi je šlo na smeh, ko so me počakali na železniški postaji in kasneje, ko smo pili dobro, redeče vino pri gostitelju, ki se je trudil s kosilom.

Nič več ni lepo potovati z vlakom, ker so nas preklete kadilce izgnali, da se je treba skrivati po straniščih. Prav nič zabavno ni devet ur ždeti na plastičnih stoli, a pokrajina je tam naprej od Gradca čudovita. Kot tam okoli Hude južne blizu Podbrda. Intervju, formalnosti in torba z vinom in olivami. In seveda knjige v dar. Veliko vina, veliko besed.

- So bili v **Slovanski knjižnici** tu **Čander** in njegovi na branju, predstavili so se kot kompletna in edina slovenska književnost, se čudi **Erwin**. Niti ne komentiram, povzpelniki in pokvarjenci me ne zanimajo več. Je mimo, čeprav jih srečaš vsak dan, v časopisih, revijah, na TV. Marketing šiba. Gremo naši, naprej. Ena od stvari, zakaj imam po petindvajsetih in več letih rad svoje delo, je, da čas čisti, kar je balasta in blefa.

Dunaj siv in razkopen, Donava umazana, tako podobno je v Trstu, enaki neonski napis, tone in tone pleha, množice, ki se pomikajo po prašnih cestah.

Pri nas v **Padni** ob jutrih sonce najprej objame **cerkev svetega Blaža** in nato se zasveti pobočje z nasadi oljk. V modrini valujoče tišine lahko slišiš bitje srca. Kot da se je ustavil čas.

Slab bralec sem, a tokrat se res trudim za trideset obiskovalcev, ki v klubski sceni srkajo svoje vino in listajo po knjigah. Ker so očitno zraven, tu, ne pa kot ponavadi, ko jih pol drema, druga polovica pa sama na skrivaj škraha po papirju. Najprej tisto pravljico o deklici, ki si je želela srebrno kolo. **Pravljice natisnjene v Trstu, razprodane, a nikjer omenjene**. Druge vrste tišina. Nato **Janočka**. Tako, da se ne morem ustaviti, kot v gledališki predstavi, ki so jo delali v **Gleju** po istem tekstu. **Niko Goršič** je tudi priletel od neznano kod. Erwin bere ritmično, tako pol ure v nemščini. Sedim, pijem, kadim. Tam v ozadju Elizabeta, ki noče, da bi jo klical Betka. Lepa, s prekrizanimi nogami in smehom v očeh.

Ura in pol mine, kozarci so vse bolj pogosti, od nekje zadiši po kadilu. Stari rock komadi in novi mostovi besed. Besede o literaturi in življenju. Ki se drobi, ki nam je dano. Ples po mizah, zakaj ne. Sanje o dotikih. Noč zametnih robov. V moji vasi je noč. Bela in tiha. Ves čas se selimo, samo včasih ne tega ne opazimo. Moja vas ima najlepše pokopališče. Nebo, sonce, luna in morje te spremljajo v življenju in smrti.

Franjo Frančič

EKONOMSKA UGANKA

Kakšen prizidek bi moral zgraditi piranski župnik, da bi ekonomsko upravičil obnovo cerkve svetega Jurija?

PORTOROŽANI, TUJCI V LASTNEM DOMU

Krepitev ekonomskih funkcij na račun socialnih funkcij v središču mesta pustoši mesto.

(Rudi Jakhel: Iluzija in resničnost urbanih središč)

Statistični podatki kažejo, da postaja turizem v piranski občini prevladujoča dejavnost in da so z njo tako ali drugače povezani skoraj vsi prebivalci. Ta odvisnost narašča s povečevanjem turističnih zmogljivosti in usihanjem drugih dejavnosti. Priče smo padcu pomembnosti ladjarskega podjetja Splošna plovba, selitvi ladjedelnice, pa nekdanjega portoroškega podjetja Droga (o čigar imenu po združitve s Kolinsko bržkone kmalu ne bo sledu) v Izolo, trgovine je prevzel in razredčil ljubljanski Mercator, Banka Koper ni več koprška... Po drugi strani se lastnina turističnih zmogljivosti koncentrira v rokah večjih kapitalskih družb, v katerih skorajda ni domačinov.

Tukajšnji prebivalci smo navajeni turizma, prisotnost tujcev doživljamo od malih nog. Na turizem nas, predvsem starejše, vežejo lepi spomini. Danes je drugače. Turizem ni več dejavnost krajanov, ampak je prevzel vlogo gospodarja v kraju. Krajan je razvrednoten: iz glavne osebe je ponižan v predmet. Kraj ni več domovanje krajanov, ampak najprej prostor, s katerim upravlja, kupčuje in mešetarji kapital. Preko razmerja blago-denar so se medčloveški odnosi v Portorožu popredmetili. Hoteli niso več pomembni v njihovi uporabni vrednosti, sedaj je bistvena njihova menjalna vrednost na trgu kapitala.

Ozemlje Portoroža je preprejeno z ogradami, v katerih poteka življenje krajanov. Prebivalci doživljajo svoj kraj **kot blago**, za katerega je treba plačevati v raznih oblikah:

kot parkirino, najemnino, vstopnino, plačilo blaga..., in kot **nekaj odtujenega** – z napisi in zapornicami s prepovedjo vstopa, prehoda, parkiranja, hoje..., z uniformiranimi varnostniki, vse pogosteje pa še z video nadzorom, ki ga, kot bi bil nekaj povsem samo po sebi umevnega, sprejemamo, ne da bi pomislili, da gre za vdiranje v našo zasebnost.

Preobrazbe, ne po meri človeka

Portorož je v zadnjih desetletjih postal **srdljiv** (na glavni promenadi zaudarja iz kanalizacijskih cevi), **zakoten**, saj nima več knjigarne, muzej v vili *San Marko* zapuščen sameva, ni galerij (**Zvest Apollonio** je svojo v središču lani zaprl), trgovska ponudba je enolična, bistveno osiromašena, prilagojena slabemu okusu množičnega potrošništva, **cenen** je zaradi grdih stojnic in številnih reklamnih tabel... Cenena, **kičasta** je tudi oprema v hotelih. **Hrupen** je, saj iz vseh lokalov hrešči vsiljiva in divja glasba, **poljučen** - spomnimo se najnovejšega imenitno (?) zvenečega praznega naziva *Life Class*, ki so

si ga po petelinje pripeli Palacevi hoteli, **zanemarjen** - pomislimo na razpadajoče stare vile in hotele, na njihove zaraščene in uničene parke, podirajoče podporne zidove, **iztrgan** iz svojega naravnega okolja, iz katerega se je nekdanj napajal, **razvredoten** - pomislimo na razne gradbene posege, kakršnih bi bili veseli v kakšni zakotni igralnici ameriškega podežela.

Prebivalci so nezaupljivi do hotelirjev, ker nimajo prijaznega odnosa ne zanje ne do

Prepogosta slika v naših krajih. Foto: A. Susman

okolja. Polastili so se kraja in v njem ustvarjajo umetni raj za goste. Turistična dejavnost izriva krajanov kot prebivalce in kot gospodarje v kraju. Če bi mogli, bi jih, kot za turizem moteči privesek, najraje izselili iz središča, kjer življenje ni več prijetno. Sodobajalci so degradirani v drugorazredne turistične delavce. Hotele vodijo predstavniki lastnikov, ki jih razvoj kraja in blagor tukajšnjih ljudi ne zanimata. Odkar je družbena lastnina odšla v zgodovinsko pozabo, zasebna pa postala sveta, so krajan odrinjeni od soodločanja o svojem kraju.

Portorož se razvija v turistični geto, virtualno mesto.

Hotelirji skrbijo, da gost ne stopi iz njihovega steklenjaka, torej ne more doživeti kraja, se manj okolice ali domačinov. Ponudbo so izdelali po svoji meri, ki izdaja njihovo plitvost in konfekcijsko miselnost

Krajan, zaposleni na nižjih delovnih mestih, so sramotno slabo plačani (medtem ko si menežerji in na hierarhični lestvici visje

povzpeli kadri lahko privoščijo individualne pogodbe, ki jim razen dobrega plačila nudijo še privilegije, od denimo korenitega letnega zdravniškega pregleda dalje). Obetavni mladi kadri pogosto zapuščajo portoroške hotele, razočarani nad brezosebnim odnosom, značilnim za prvobitno obliko kapitalizma. Pri investicijah vodi hotelirje logika gradbenega lobija, ki nima poslušna za kulturno krajino niti za načela trajnostnega razvoja.

Lilija Sikur Zorman

DRUŠTVO OBZORJE SPOROČA:

Strah pred izgubo delavnega mesta, je osnovna kapitalistova moč. Ob množici brezposelnih lahko do konca ožame zaposlene delavce. Tri četrtilne Slovencev je groza, da bodo izgubili pičlo mezdo. Strah in paranoja sta osnovna gibalna delavnega vsakdana.

UNID d.o.o. Piran

- mladinski servis
- Internet storitve, web design

Župančičeva 14, 6330 Piran

tel./fax 05 / 673-15-21

<http://www.unid.si>

Email: servis@unid.si

REDNA OPREMA

Odhajate na službeno potovanje? Morate plačati račun v trgovini ali restavraciji? Potrebujete gotovino z bankomata za poslovne namene? Bi radi mimogrede kupili nekaj, kar potrebujete pri delu v delavnici ali pisarni?

Poslovna Activa-Visa Electron
Prva debetna poslovna plačilna kartica v Sloveniji.

Banka Koper
ritem vašega uspeha

Banka Koper d.d., Pristaniška 14, 6000 Koper
<http://www.banka-koper.si>

SPOLNOST IN LJUBEZEN

Da je spolnost ena tistih tem, ki prodaja naše časopise, ni čudno, saj je med naravnimi potrebami edina, ki je obenem tudi duhovna potreba. Zbuja ugodje, a tudi zgražanje, navdihuje umetnike, je element psihoanalize, a tudi prekršek in nasilje, je vir ustvarjalnosti in izraz ljubezni. Za krščansko cerkev je dopustna samo med zakonci in le s ciljem ploditve, sicer je grešna. Omejitve spolnosti na zakonski par so prevzele tudi države, saj olajša nadzor in pobiranje davkov. Ljudje so lepo razdeljeni po družinah, jasno je, kam kdo spada, na koga se prenese davčna obveznost, kdo mora skrbeti za koga...

S spolnostjo je povezana samo erotična ljubezen. Ni je pri bratski ljubezni, ki je usmerjena proti enakim, niti pri materinski ljubezni, ki je usmerjena k neobogljnim. Najbolj naravni sta erotična in materinska ljubezen, najbolj družbena je bratska ljubezen. Ta **zagotavlja svobodo, je dejavna in ustvarjalna, človeka povezuje s soljudmi, s seboj in z naravo**, kot pravi **Erich Fromm**. Sicer je danes, v zmaterializiranem svetu, bratska ljubezen redka in zbuja nelagodne občutke, da skriva v sebi koristi ali naklepe. Zato se človek, željan ljubezni, brez rezerve preda svojemu spolnemu partnerju in pričakuje od njega popolno ljubezen, v eni osebi hoče mater, partnerja in brata hkrati. A to je več kot lahko ponudi katerikoli človek na svetu, zato se ljubezen zoži v egoizem v dvoje, to je odnos, v katerem dva združita interese in stojita nasproti sovražnemu in odtujenemu svetu. Tak odnos razpade, pa ne zaradi drugih, izniči se sam.

Tako je vse več razbitih družin. Mar so bili

nekaj ljudje boljši ali srečnejši pri izbiri? Nikakor. Le težje so živeli, partnerja sta morala biti zelo ustvarjalna in delavna, da sta preživela družino, bolj sta zaupala drug drugemu, vsakodnevno garanje pa je izsrkalo moči, da za kakšne posebne spolne igrice ni bilo prave volje. Ženska, ki je bila običajno materialno na slabšem, je velikokrat stisnila zobe in marsikaj potrpežljivo, da je vzdržala in spravila otroke do kruha.

Danes, ko ni sestradanih ljudi, bi se odnosi lahko razvili na višji ravni, pa se ne. Stik s sočlovekom nadomeščajo materialne dobrine - hrana, poživila in razkošje. Svoje hrepenenje po srečni zvezi in po spolnosti se zadovoljuje z naslajanjem ob spolnosti drugih preko branja knjig in revij, gledanja televizije in opravljanja znanih ljudi. Iskanje novih partnerjev zgolj zaradi spolne naslade ne prinese potešitve.

Človek je sposoben razdajati ljubezen, če je sam v sebi trden, ali kot je lepo napisal pesnik **Rilke**: »... ljubezen je samota, stopnjevana

in poglobljena osamljenost. Predvsem, ljubiti ni to, čemur pravimo izničiti se, predati se in združiti se z drugim, temveč je za posameznika vzvišen povod, da dozori, da sam v sebi nekaj postane, da postane svet, da postane svoj svet zavoljo drugega...«

Nada Kozina

NEGA NOG NA DOMU

NIMATE ČASA ALI PREVOZA ?

(medicinska pedikura, striženje nohtov, otiščanci, kurja očesa, trda koža, vraščeni nohti, boleče noge...)

primerno za diabetike in nepokretne osebe

STROKOVNO OSKRIBIMO
NA VAŠEM DOMU

Vinčec Karim
s.p. zdr. tehnik pediker
TEL. 031/ 851-242

PISMO PRIJATELJU

Dragi Lojze, povedati ti moram, da smo te na našem zadnjem srečanju ob obletnici mature zelo pogrešali. Veliko smo govorili o tebi in smo bili kar nekako jezni, ker si tedaj, pred mnogimi leti, tiho in brez slovesa odšel na tisto potovanje, kjer imajo za vse stanovanje, in od koder nas sedaj z višin opazuješ, kakšne neumnosti počenjamo in si delamo probleme tudi tam, kjer jih ni. Veliko smo govorili o tem, kako smo v letih po maturi gradili socializem in kako smo branili družbeno lastnino. Ti z višin vse vidiš in zato veš, da je bilo tisto, kar sem govoril, navadna laž. To sem počel, ne da bi se tega prav zavedal. Pred tabo in pred tvojimi in mojimi prijatelji in sošolci me je sedaj tega sram. Če le moreš, prosim, da me pred njimi opravičiš. Resnica je pač samo ena. Jaz družbene lastnine nisem branil, temveč sem jo grdo zlorabil. Sodišče mi je v imenu ljudstva za to dejanje prisodilo pravično in zaslužno kazen: eno leto pogojno. To pa je bila zame predvsem prilika, da o vsem dobro razmislim in se poboljšam. Tisto govorjenje o svobodi je bila tudi navadna laž, kajti tedaj, ko sem o njej govoril, sem bil dejansko v zaporu, na svobodi pa le pogojno. Tako torej, dragi Lojze, priznam, da sem navaden prevarant in lažnivec.

Kazen sem si prislužil, ker sem kot odgovorni finančni delavec v podjetju odredil izplačilo regresa za dopust delavcem v več obrokih in ne v enem, kot je to določala kolektivna sindikalna pogodba. V obrazložitvi sodbe je sodišče zapisalo, da so zaradi izplačila v več obrokih to bili OD in sem zaradi tega družbeno lastnino oškodoval za plačilo prispevkov od OD. Branil sem se, da je pooblastila za odločanje o teh izplačilih imel samo direktor, da je krivično pooblastila dati Petru, soditi pa Pavlu, da so regres v obrokih izplačevali tudi drugi, da denarja za izplačilo v enem obroku podjetje ni imelo, da je tudi revizija SDK ta izplačila obravnavala kot regres, da je za izpolnitev vsakršne in tudi te obveznosti do delavcev po vseh uzancah in obligacijah pomembno izplačilo in ne število obrokov, da sindikalna pogodba ni in ne more biti zakon, ker zakon lahko sprejme samo zakonodajni organ in ne sindikat ipd. To pa so bili le izgovori, ki me pred sodbo v imenu ljudstva niso mogli obvarovati. Ker se je oškodovanje družbene lastnine dogodilo v času, ko je ta že povsod jemala slovo, mi ni bilo več dano, da bi ukradeno odnesel nazaj tja, ker tam, kjer je bilo, ni bilo nikogar in ničesar več.

Vest me zaradi tega še bolj peče in breme krivde je zato še težje, saj bo luknja tam, kjer sem jo s tem, družbeno škodljivim dejanjem naredil, ostala za vedno. Ker tedaj še nisem bil zmožen dojemati duha časa, tudi nisem razumel, da je bilo tisto, kar se je dalo delavcem, oškodovanje lastnine novih kapitalistov in je bila sprevrženost dejanja zato še večja. Šele mnogo pozneje je prišlo za menoj, da tisto, kar je bilo nekdaj odvzeto buržujem, za nobeno ceno ne sme nazaj njim v roke, ker bi to bila kontrarevolucija in da mora lastnina še naprej ostati v pravih, to je naših rokah in je treba tistim, ki že imajo, dati še, ostalim pa pustiti le najnujnejše.

Dragi Lojze, skozi vso delovno dobo do moje upokojitve sem se kot odgovorni delavec na področju financ in računovodstva držal zakonov kot pijanec plota in se tuje lastnine nisem dotikal. Ko sem prišel v podjetje, se je zgodila sanacija, kmalu po mojem odhodu pa likvidacija. Danes vem, da je bilo vse to moje početje napačno. Zakone bi seveda moral brati v duhu časa, ki je bežal mimo nas in ne togo samo po njegovi črki. Šele danes razumem direktorjeve besede, ko mi je nekoč dejal, če že krademo, delajmo to na zakonit način. Za te moje težave pa je bila najbrž kriva zastarela in protiliberalna vzgoja, ki sem je bil deležen že v otroški dobi doma pri starših in pri verouku.

Učili so me: »Ne laži in ne kradi« in to me je spremljalo skozi vse življenje. Zaradi takšne vzgoje tudi nisem razumel liberalnega pravila »znajdi se« in »bay pas«. Danes tudi razumem, da vsem državljanom pač ni bilo mogoče izdati pravih certifikatov, ker bi tako ostali le reveži, pravih kapitalistov pa ne bi imeli. Tisto privatizacijsko luknjo pa bomo sedaj z lahkoto pokrili z luknjami preluknjanih podjetij SRD-a. Pa kaj, če to ne bo čisto prava, ampak lezbiška ljubezen. Ko sem v letih, ko je družbeno lastnina jemala slovo stal ob ograji in strmel v silne milijone, ki so se ob izjemnih sodniških plačah nekontrolirano valili iz družbene v privatno sfero, je bilo to za učinkovit potek lastninjenja moteče. Sodniki so v imenu ljudstva moteče elemente morali vsaj začasno odstraniti in tako potrditi svojo razredno pripadnost.

Dragi Lojze, hvala, ker si me tako pozorno poslušal. Nekomu pa sem to moral povedati.

Te pozdravlja prijatelj in sošolec **Jakob Čemažar**

LUMA ŠPORT

TRGOVINA in SERVIS KOLES

NOVO!

Kolesa znamk GT, Jamis, Ghost, BMX, Focus
PORTOROŽ-LUCUA, Obala 127 (v križišču)

URNIK: vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 19.
sobota od 9. do 12.

Tel.: 05 677 10 70

e-mail: lucmag@siol.net

Spletna stran: www.lumahrvin.si

STRELIŠČE OB DOMAČI HIŠI?

Portoroški strelski zanesenjak Zoro Oražem je odločen uresničiti svojstveno idejo. Po dolgoletnih težavah z neustreznimi prostori ter številnimi selitvami Strelskega društva Portorož, želi zgraditi strelišče kar ob svoji hiši na Stari cesti.

»Šlo bi pravzaprav za večnamensko športno dvorano s poudarkom na strelstvu. Čeprav se morda komu zdi ideja pretirana, moram poudariti, da je izvedljiva, saj je na voljo dovolj zemljišča. Sam bi prispeval 700 kvadratnih metrov zemljišča, še 500 metrov pa bi ga morali ostali. To bi bila moderno opremljena dvorana z elektronskimi tarčami, kar bi omogočilo vrhunske tekmovalne in delovne pogoje za trening.« pripoveduje Zoro.

Povedal je, da je zamisel predlagal že pred petimi leti, pa so ga zavrnilo z utemeljitvijo, da strelska dejavnost ne sodi v turistični kraj.

»Če se kdo boji hrupa, je to povsem neupravičeno. Po tej zamisli bi bilo strelišče pod zemljo, v zgornjem delu objekta pa bi bili spremni prostori. Prepričan sem, da bi bilo strelišče lepa dodatna turistična ponudba, ki bi v naš kraj vabila strelske privrženca z vseh koncev Evrope,« je utemeljil svojo zamisel Oražem.

(až)

BEČIROVIČ Z NASPROTNIKOM OPRAVIL V 15 SEKUNDAH

V soboto, 19. februarja je bila v Novem mestu dobrodelna gala prireditev poklicnih tajske boksarjev za žrtve cunamija v Aziji. Na sporedu je bilo 13 dvobojev. Med tekmovalci iz petih držav sta zelo uspešno nastopila člana portoroškega Thai Boxing Cluba Tiger **Jasmin Bečirovič** in **Sandi Borojevič**. V borbi večera v supertežki kategoriji (+ 95) je Bečirovič z nasprotnikom, Litvancem **Sauliusom Dudenasom**, opravil v pičlih petnajstih sekundah. Dudenas je takoj po uvodnem gongu naskočil Bečiroviča, ta pa ga je z vsega štirimi silovitimi udarci, zaključni je bil z nogo v glavo (desni high kick), še hitreje »pokončal«. To je druga Jasminova zmaga med »profici«, obe sta se končali s

knock outom. V Novem mestu je blestel tudi Borojevič. V kategoriji do 75 kilogramov je po lepi borbi in po enoglasni sodniški odločitvi ugnal Hrvata **Srdana Špirka**. Prireditev je v dvorano Marof privabila okrog 1.000 gledalcev, izkupiček od vstopnic pa bo namenjen za obnovo osnovne šole **Baan Kamala School** na tajskem otoku **Puket**, ki jo je uničil decembrski katastrofalni potres.

(až)

NAPOVEDUJEMO

TUDI LETOS PRIREDITEV »ŠPORTNIK OBČINE PIRAN«

Športni center Piran prireja v **petek, 4. marca ob 18. uri** v piranskem **Tartinijevem gledališču** tradicionalno športno - zabavno prireditev »Športnik občine Piran«. Podelili bodo nagrade in priznanja športnikom, športnicam, športnim ekipam ter športnim delavcem, ki so s svojimi lanskimi rezultati oziroma opravljenim delom posebej izstopali, nagradili pa bodo tudi kolektive, ki so podpirali šport v naši občini. Izbor bo opravil Športni center Piran na podlagi prispelih kandidatur ter kriterijev (olimpijska panoga, članska kategorija, športni dosežek itd.). Organizatorji vljudno vabijo k ogledu prireditve!

PRVI TEK OBALNEGA TEKAŠKEGA POKALA 2005

Portoroško društvo **Jaz sem najboljši**, Športni center Piran in **Judo klub Portorož** prirejajo v **soboto, 19. marca** z začetkom ob **11. uri** tek in pohod z naslovom »Povežimo soline«. Osem kilometrov dolga proga bo tekla po obali okoli Forma Vive, po portoroški plaži, skozi predor Parenzane ter s ciljem v strunjanskem avtokampu. To bo prvi izmed štirih tekov, ki bodo šteli za Obalni tekaški pokal 2005. Štartnina za tek je 1.000 tolarjev, za pohod 500 tolarjev, prijavitelji pa se je mogoče še uro pred startom. Po tekmovanjih bodo predstavniki Turističnega društva iz Strunjana omogočili voden ogled **strunjskih solin**, cerkve in križa, ki stojita na zelo močnem energetskem območju, predstavili bodo **stare istrske igre** (pandolo, mora cantante ipd.) ter organizirali tekmovanje v polaganju rok in kdo skoči dlje. Obiskovalci bodo lahko kupili **domače oljčno olje**, **sol** in poskusili **domače pecivo**. Informacije: 041/ 724-262 e-mail: najboljsi@gmail.com (**Mojmir Kovač**).

OSMI MEDNARODNI ŠAHOVSKI TURNIR

Šahovsko društvo Piran bo tudi letos organiziralo tradicionalni mednarodni šahovski turnir **PORTOROŽ OPEN 2005**. Tekmovanje z nagradnim skladom milijon tolarjev se bo odvijalo med 26. aprilom in 2. majem v Lucijskem kava baru Domen. Tokrat bo 9 kol odigrano v sedmih dneh, organizirani pa bodo tudi trije odprti hitropotezni turnirji. Najuspešnejši šahist na dosedanjih portoroških opnih je srbski vele mojster **Dragan Šolak**, ki je zmagal na zadnjih dveh turnirjih. Razpis je objavljen na spletni strani ŠD Piran: www.drustvo-sahpiran.si.

ZA KLUBE 53 MILIJONOV

V letošnjem občinskem proračunu je za športne klube in društva predvidenih 53 milijonov tolarjev. Število klubov, ki se napaja iz proračuna, je ostalo isto, s tem, da se Rokometni klub Piran in Balinarski klub Mlinar nista prijavela, na novo pa sta za sredstva zaprosila RD Solinar in ŠD Galeb. Ocenjuje se, da se s športom organizirano ukvarja okrog 3.000 piranskih občanov.

DRUŠTVO OBZORJE SPOROČA

Skozi vse zablode in bolesti duha se lahko prebijemo samo z povečano pozornostjo. Kaj nam negativne misli, motnje, hočejo povedati, od kod prihajajo?

HBO®

Slovenija

Elektronika - KATV

Tel: (05) 6775-231, Gsm: 041 664 033, info@elkatv-sp.si www.elkatv.net, www.hbo.si

NA UNIVERZI FAROS V LUCIJI KLEKLJAJO IDRIJSKO ČIPKO

Univerza za tretje življenjsko obdobje FAROS Piran, s sedežem na Fazanski 1 v Luciji, ima v okviru različnih dejavnosti tudi krožek klekljanja. Klekljarsko spretnost poučuje gospa Marica Strel, ki udeleženke krožka z veliko dobre volje spodbuja, da se pri izdelovanju čipk zgledujejo po zahtevni idrijski čipkarski šoli. Skozi to umetnost se prebijajo že četrto leto. Skoraj vse so upokojene in jim klekljanje prijetno zapolnjuje dneve. Lepi izdelki pa božajo njihove duše...

Klekljanje zahteva veliko zbravnosti in časa. Trud se jim s čudovitimi izdelki vrača. Ta umetnost ni več omejena na tradicionalno Idrijo ter Poljansko in Selško dolino. Tako nastaja nov center klekljanja v Prevaljah na Koroškem, klekljajo pa tudi v drugih krajih po vseh slovenskih pokrajinah; klekljajo Slovenke v zamejstvu, v Splitu in pod Južnim križem. Da bi spodbudile ženske v našem okolju, da se jim pridružijo, so »Farosovke« pripravile več razstav svojih izdelkov ter sploh nenehno skrbijo za bogatenje svojega znanja. Razstavljale so v Marini ter v TPC-ju v

Luciji - razstavi si je ogledalo veliko obiskovalcev, dvakrat so razstavljale v prostorih društva Faros. Njihova članica je imela samostojno razstavo v Izoli. Svoje delo so predstavile v Čipkarskem biltenu, ki ga izdaja Združenje slovenskih klekljaric. V gosteh so imele znano učiteljico klekljanja, gospo **Marico Albreht iz Žirov**. Strokovnjakinja je njihovo delo ocenila pozitivno, saj so se članice po njenem mnenju

v kratkem času ogromno naučile. Udeležile so se več strokovnih izletov. Obiskale so Šolo klekljanja v Idriji, Čipkarsko šolo v Žireh, v Železnikih so obiskale galerijo čipk in muzej z zbirko zgodovine čipke, večkrat so obiskale Čipkarski festival v Idriji ter razstavo čipk v Cerknem. Lanskega julija so obiskale tudi **svetovno razstavo čipk v Pragi**, ki je bila odprta ob 21. kongresu OIIFA - mednarodnega združenja za šivano in klekljano čipko, na kateri so bile razstavljene tudi slovenske čipke. Jeseni pa so obiskale se klekljarske kolegice v Prevaljah.

»Ob zaključku letosnjega solskega leta bomo v okviru Univerze Faros pripravile razstavo čipk, izdelanih v tem solskem letu. Z veseljem pričakujemo in upamo, da bo razstavo obiskalo veliko ljubiteljev te lepe umetnosti. Klekljati je treba s srcem, potem uspeh ne more izostati.« so prepričljive nase čipkarice.

(V.B.)

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI:

Za Portorožana so darovali: družina **KOBAL** 2.500 tolarjev, **Lado ROVŠNIK** 5.000 SIT, **zvesti bralec** iz Portoroža 2.000 SIT, **darovalka** iz Pirana 2.000 SIT, **gospa**, ki ne želi biti imenovana 5.000 tolarjev, **Ljubo PETKOVIČ** 2.000 SIT in **HOTELI MORJE** 10.000 SIT.

Za Portorožana lahko prispevate osebno v tajništvu krajevne skupnosti Portorož (Obala 16, I. nadstr.) ali po položnici na transakcijski račun KS Portorož pri UJP - Urad Koper, št. 01290-6450836431, s pripisom »Za Portorožana«. Zahvaljujemo se vsem, ki se odločite prispevati za Portorožana.

SOSEDJE NEZADOVOLJNI

V prostorih KS Portorož je bila javna obravna o prostorskih spremembah za območje Metropol. Več stanovalcev jim je odločno nasprotovalo, saj se bi kvaliteta življenja močno poslabšala, na grič pa bi prinesle dodatne prometne neveščnosti. Županja **Vojka Štular** je obljubila, da bodo občinski strokovnjaki poiskali najboljše rešitve, vsekakor pa ne bodo storili ničesar mimo prizadetih.

Številka/ Numero 2* Februar 2005 – Febraio 2005 * letnik/ anno XV* Portorožan je vpisan v republiški register časopisov pod št. 850* izdajatelj in ustanovitelj KRAJEVNA SKUPNOST PORTOROŽ/ COMUNITA' LOCALE DI PORTOROSE* Naslov uredništva/ L'indirizzo della redazione: Obala 16, p.p. 46, 6320 Portorož/ Lungomare 16, 6320 PORTOROSE* UREDNIŠTVO/ REDAZIONE: **Marko ZORMAN** (gl. urednik), **Mitja JANČAR** (odg. urednik), **Andrej ŽNIDARČIČ** (sekretar), **Livija SIKUR ZORMAN**, **Nada KOZINA**, **Heidi MIKUŽ** * računalniški prelom: **Edi ZADNIK** * tisk/ stampa: **PIGRAF d.o.o. Izola** * izhaja: mesečno * naklada: 3.000 izvodov * cena: 0 SIT * Tel. Uredništva: 05/ 674-09-48 ali 674-09-47 * e-mail: ks.portoroz@amis.net * V TEJ ŠTEVILKI SO SODELOVALI ŠE/ A QUESTO NUMERO HANNO COLLABORATO: **Sonja POŽAR**, **Špela PAHOR**, **Valentina KLEMŠE**, **Franc PRELC**, **Jakob ČEMAZAR**, **Rafael DODIČ**, **Igor BIZJAN**, **Ivan ZUPANČIČ** – Župa, **Valter PIKEL**, **Slavko GABERC**, in še kdo.

LOKALNA KRONIKA

KRADEJO »MARSOVČKE«

Verjeli ali ne, pred dnevi so nepridipravi iz trgovine na piranskem Rokovem trgu ukradli »marsovčka«. Posode za zbiranje prostovoljnih prispevkov je po trgovinah namestil Rdeči križ, tako zbran denar pa bodo po tej akciji namenili za žrtve cunami v Aziji. Menda so vlomilci, ki so trgovino obiskali v nočnem času, želeli priti v trgovino. Ker jim skozi druga vrata ni uspelo, so bili zadovoljni tudi z »marsovčkom«, ki jim je bil pri roki.

Nekateri pravijo, da kraja »marsovčka« lepo odraža stanje duha v mestecu...

SMRT VOZNIKA NA KOPRSKI CESTI

V nedeljo, 20. februarja okrog 10. ure zjutraj se je v križišču Koprskе ceste in regionalne ceste za Beli Križ pri restavraciji Tomi pripetila prometna nesreča, v kateri je umrl 52-letni voznik osebnega avtomobila, doma iz okolice Kopra. Med vožnjo proti Valeti je iz neznanega vzroka zapeljal v levo na nasprotno stran vozišča ter trčil v občestni podporni zid. Zaradi poškodb je umrl na kraju nesreče.

Po hudi bolezni je umrla gospa
Janja SANCIN.

Njenemu dragemu možu Ediju in sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

Prebivalci Prečne poti

Ob nenadni izgubi
Antona VERNOTA

iz Lucije izrekamo ženi Slavici, sinu Srečku
in sorodnikom iskreno sožalje.

Svet KS Portorož in Svet KS Lucija.

DRUŠTVO OBZORJE PIRAN

Nudi svetovanje vsem ljudem v duševni stiski. Na osebni pogovor se lahko prijavite vsak delavnik od 10. do 14. ure. Tel.: 041/ 954-769.

✱ Srečanje Portorožanovcev ob 15-letnici

Naše glasilo praznuje letos častitljivo 15-letnico izhajanja. Ob tej priložnosti smo pri »Tomiju« pripravili srečanje Portorožanovcev, ki se ga je udeležilo več kot dvajset ustvarjalcev in raznašalcev Portorožana (nekateri so se nam žal pridružili šele po fotografiranju). V nagovoru se je **Marko Zorman**, glavni urednik glasila, navzočim iskreno zahvalil za njihov neprecenljiv prispevek pri ustvarjanju časopisa. Poudaril je tradicionalno Portorožanovo pluralno držo in splošno potrebo po demokratičnem načinu poročanja. Ob splošnem odobravanju, je časopisu zaželel še na mnoga leta.

Uredništvo Portorožana se restavraciji Tomi zahvaljuje za vse gostoljubje, ki smo ga bili deležni ob srečanju!

✱ Zahvala tajnici KS Strunjani

Krajani Strunjana se zahvalujemo **tajnici Krajevne skupnosti Strunjan Poli Rotter**, ki ob vsakokratnem izidu Portorožana poskrbi za hitro in tekoče raznašanje časopisa v kraju. Zahvaljujemo se ji tudi Portorožanovci!

✱ Te dni praznuje 67-rojstni dan naš krajan **Jože Mikolj**. Čestitkam se pridružuje tudi Svet KS Portorož in glasilo Portorožan.

✱ Popravek

V prejšnji številki Portorožana nam jo je v tej rubriki zagodel tiskarski škrat. V prispevku o **novoletnem darilu Banke Koper d.d.** se nam je zapisalo, da ima **Društvo invalidov občine Piran** 5000 članov. V resnici jih je 500. Za nenameren spodrslijaj se dejavnemu društvu opravičujemo.

Karitas Portorož Informacijska pisarna Skupnost Srečanje

Cvetna pot 4
6320 Portorož

Pomoč oduisnikom in njihovim staršem
tel.: 67- 46- 700
vsak dan od 8. do 16. ure

V izolski knjižnici so prejšnji teden odprli zanimivo razstavo likovnih del **Darka Šoliča**, ki se ljubiteljsko ukvarja z risanjem ter z oblikovanjem lesa in kamna. Šolič je bil rojen pred štiriinpetdesetimi leti v vasi **Škropeti blizu Pazina**. Doma so imeli kmetijo, obdelovali so njive in vinograde, pri delu pa so si pomagali z istrskimi voli boškarini. Že kot otrok je bil nekaj posebnega, saj je znal zelo dobro opazovati, videti stvari, ki so jih drugi spregledali. Pri petnajstih je odšel v Šolo v Ljubljano ter se izučil za zidarja. Pot ga je potem spet pripeljala v Istro, tokrat v Piran, kjer se je poročil in kjer še danes živi z ženo **Zdenko** ter z dvema sinovoma. Zidarski poklic ima rad in ta mu daje tudi vsakdanji kruh, vendar je najbolj zadovoljen, kadar najde čas za ustvarjanje.

»Z ročnimi deli se ukvarjam že zelo dolgo. Rad rišem, rezbarim, oblikujem kamen in les. Pred leti sem hodil na likovni tečaj, kjer sem se med drugim učil tudi tehnike sitotiska in litografije. Tudi na steklo rišem. Ročna dela mi pomenijo zelo veliko. Pomirjajo me in mi dajejo neko notranje zadovoljstvo. Žal mi primanjkuje časa in vsi izdelki, ki sem jih razstavil, niti niso dokončani. Veliko del pa sem že podaril. Želim si majhnega prostora, kjer bi lahko v miru ustvarjal.« pripoveduje Šolič.

Šolič je najbolj zadovoljen, ko ustvarja.

V vitrino je postavil risbe, narejene s svinčnikom, tušem, barvicami in flomastri ter drobne skulpturice iz brinovih korenin in drevesnih gob. Iz lesa izdeluje tudi sprehajalne palice.

»Vse to najdem v naravi, v gozdu, na travnikih, v gmajni. Tako sem nekoč našel lep brin in iz njega je nastala tale palica. Korenino sem že hotel odvreči, pa sem si jo začel ogledovati z vseh strani in kar naenkrat sem zagledal podobo kuščarja. Ja, prav taka je bila. Samo malo sem jo še obdelal ter vrezal oči in usta. Tega kuščarja zdaj prevažam na zadnji polici v avtu.«

Motivno so Darkove risbe vezane na Istro: barke, sidra, kamniti kipi na portoroški Forma vivi, istrske vasice, arhitektura istrskih mest Pazin, Buje, Buzet...Rad riše tudi tihožitja, cvetje, drevje in potrete. Razstava bo predvidoma odprta do konca meseca in prav lepo ste vabljeni k ogledu!

(Š.P.)

KEMIČNA ČISTILNICA MIRA

ULICA IX.KORPUSA 1, PIRAN
GSM: 041-977-620

URNIK:

PONEDELJEK, SREDA, PETEK (15 - 19)
TOREK, ČETRTEK, SOBOTA (9 - 12)

STRANKE OBVEŠČAMO O POPUSTIH NA STORITVE:

- LIKANJE SRAJC IN BLUŽ – 200,00 SIT
- ČIŠČENJE, PRANJE IN LIKANJE SRAJC, BLUŽ IN PULOVERJEV – 400,00 SIT
- LIKANJE HLAČ, SUKNJIČA, JAKNE, PLAŠČA, TRENČA, BUNDE, KRILA – 500,00 SIT

ZAŠČITA PSA PRED NALEZLJIVIMI BOLEZNIMI

Okužba z naravnim povzročiteljem bolezni je lahko za žival usodna, saj jo bolezen dostikrat zelo izčrpa in poškoduje različna telesna tkiva, v mnogih primerih pa se lahko konča tudi s smrtjo hudo prizadete živali. Vse to lahko preprečimo s cepljenjem.

Pasja kuga je huda bolezen, saj večina bolnih živali pogine. Povzroča jo virus. Žival ima visoko temperaturo in je zelo pobita in neješča. Kašlja, težko diha, iz oči in nosa ima gnojni izcedek. Nekateri psi imajo tudi drisko in bruhanje. Pozneje, običajno po nekaj tednih, se lahko pokažejo tudi živčni znaki: trzljaji določenega dela telesa, napadi krčev ali celo ohromelost.

Tudi **nalezljivi hepatitis** povzroča virus. Bolna žival je pobita in neješča ter ima visoko vročino. Očesne veznice in dlesni so blede, pes pogosto bruha in ima drisko ter bolečine v trebuhu. Včasih opazimo pikčaste krvavitve po sluznicah ter porumenele beločnice (zlatenica). Pri nekaterih psih med ozdravitvijo pomotni roženica na enem ali obeh očesih.

Leptospirozo povzročajo različne vrste bakterij, imenovane leptospira. Okuži se lahko tudi človek. Žival ima visoko vročino in je hudo žejna. Pogosto mokri, boli jo trebuh in je zelo pobita. Včasih v ustih nastanejo čiri, jezik je obložen. Nekateri živali imajo krvavo drisko, zlatenico in nenehno bruhanje. Pri eni bolezenski obliki je zlatenica manj pogosta, pogostejše pa so poškodbe ledvic, kar je lahko pozneje za žival usodno.

Parviviruso povzroča virus, ki močno poškoduje črevo, pri mladičih pa lahko tudi srčno mišico. Žival je zelo pobita, veliko bruha in jo boli trebuh. Zavrača hrano in vodo. Ima hudo drisko, ki je pogosto krvava. Še posebej občutljivi so za to bolezen psi pasme **rottweiler**

in **doberman**.

Preventivno se lahko cepi le mladič, ki je popolnoma zdrav in brez parazitov. Veterinar ga bo pred cepljenjem pregledal in vam svetoval najprimernejše zdravilo proti črevesnim parazitom. Povedal vam bo tudi, kako s psom ravnati prve dni po cepljenju, da bo odpornost čim zanesljivejša, pa tudi kdaj ga lahko po cepljenju peljete med druge pse. Cepljenje je potrebno ponavljati v rednih presledkih v celotnem življenjskem obdobju psa.

Veterinarska ambulanta d.o.o. Koper

ZAHTEVA SOBODAJALCEV OBČINE PIRAN

Zasebni sobodajalci Občine Piran, ki se jim dohodek ugotavlja z upoštevanjem normiranih odhodkov, od ministrstva za gospodarstvo zahtevamo, da pri prenovi davčnega sistema spremeni sedanjo stopnjo normiranih stroškov s 25 odstotkov na najmanj 60 odstotkov.

Obrazložitev: Stopnja normiranih stroškov v višini 60 odstotkov je bila v preteklosti določena na podlagi celovite analize, ki se pojavlja pri opravljanju te dejavnosti. Znano je, da so se razmere od takrat (pribl. pred dvema desetletjema) bistveno spremenile. Zahteve in pričakovanja gostov so danes večje kot so bile nekoč. Konkretno to pomeni, da sodoben gost pričakuje komfortno in moderno namesti-

Podpise v podporo zahtevi civilne iniciative zbirajo v krajevnih skupnostih Strunjan, Piran, Lucija in Portorož do 15. marca.

tev za enako ali celo nižjo ceno (kot je bila nekoč). Za zagotavljanje primerne standarda je potrebno nenehno vlaganje, kar je pogojeno z visokimi finančnimi sredstvi. S tem želimo poudariti, da je sedanja stopnja 25 odstotkov normiranih stroškov destimulativna in nerealna in bo tudi državnem proračunu prinesla manj prihodkov. Menimo, da bi morala davčna politika temeljiti na realnih osnovah, s stimulativnim značajem. Znano nam je, da je ta zakon sprejela prejšnja vlada in sedanja pripravlja reformo davčne zakonodaje. Zato pričakujemo, da boste z vso resnostjo preučili našo zahtevo ter upamo na ugodno obojestransko rešitev.

Civilna iniciativa sobodajalcev Občine Piran

MALI OGLASI

☛ **Čistim** privatna stanovanja. Informacije: GSM: 040/739-938).
☛ **Podarim** rabljeno kuhinjo (brez štedilnika), dve omari in posteljo. V. Benulič, Pot pomorščakov 33 6320 Portorož, tel. 674-52-65.

☛ **Iščem zanesljivo**, pošteno, marljivo gospo, lahko mlajšo upokojenko, za pomoč pri čiščenju stanovanja ob četrkih ali petkih dopoldne. Informacije: 041/ 868-320.

Svoj mali oglas lahko sporočite po telefonu (05/674-09-47 ali 674-09-48), po elektronski pošti (ks.portoroz@amis.net), po običajni pošti (Krajevna skupnost Portorož, Obala 16, 6320 Portorož), ali ga dostavite osebno v uredništvo v stavbi KS Portorož (1.nadstr. levo).

» Več kot čistilnica «

- kemična čistilnica
- šiviljska popravila
- vse za šivanje
- nogavice *Levante* in MURA

okrasni trakovi

bordure

modni gumbi

nogavice

Liminjanska 78 - Športna dvorana Lucija
tel.: 05/677-97-90

MEDIJSKE SVETE KRAVE IN PISMA BRALCEV NA KLJUČ

V Sloveniji še zdaleč ni rešeno vprašanje takoimenovanega svobodnega in raziskovalnega novinarstva, začuda pa niti rubrike pod imenom »Pisma bralcev« v večini osrednjih časnikov, niso imune pred subjektivnim uredniškim ignoriranjem oziroma cenzuriranjem. Pred leti je ameriška agencija »Irex« zadolžena za »demokratizacijo medijev« v Beogradu odprla svojo izpostavo z namenom, da bi tamkajšnje novinarje poučila, kako se resnicoljubno streže demokraciji. Slučajno je v omenjeni agenciji zaposlen tudi moj bratranec (rojen leta 1952 v Trstu), ki si je pred leti kot diplomatski uslužbenec nekdanje Jugoslavije in vojni begunec nabiral izkušnje o stranpoteh demokracije na zelo različnih koncih sveta (Jugoslavija, Tanzanija, Afganistan, Švica, ZDA). Glede na to, da je ničkolikokrat dobesedno nosil »glavo v torbi«, čudežno preživel afganistanski prevrat tik pred talibansko usmrtiljivo predsednika **Netanjahuja** v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ter se srečno izognil likvidaciji **Miloševićevih krvnikov v Beogradu** in se pozneje kot politični azilant znašel v demokratični Švici in ZDA, izjemno cenim njegove življenjske oziroma osebne izkušnje in poglede na aktualna dogajanja. Zanimiv, simbolično obarvan srbski dovtip o demokratizaciji Slovenije pravi, da se je naša dežela »uspešno izvalila iz hiravega jugoslovanskega jajčnega inkubatorja v postavno podalpsko kokoško, vendar jo njeni skrbniki hranijo neusklajeno in z neprimerno prehrano ovirajo njen pubertetniški demokratični razvoj.« Ne glede na to ali se s takim razmišljanjem strinjamo ali ne, moramo vendarle priznati, da je bilo v dosednji relativno nedorečeni praksi slovenske demokratizacije medijev premalo objektivnosti. Vprašanje pa je tudi, ali sploh obstaja prava volja za resnično spremembo obstoječega stanja, z drugimi besedami – za večji korak presežanja subjektivnega enozvočja, ki ga pri življenju ohranjajo (večinoma) samovšečni in samozaverovani uredniki, komentatorji, ne nazadnje tudi svobodni in raziskovalni novinarji, ki so bili in ostali še najbolj podobni členom verige »strogo nadzorovanih vlakov« oziroma podrejene brezhrbtenične komponente v primežu vodstva medijskih hiš in kapitalskih interesov. Sintagma »v službi ljudstva« se je pač spreminila v sintagmo »v službi kapitala«, ki se v skladu z dnevno-pragmatičnimi potrebami

spreobrača po vetru in je torej nujno subjektivizirana. V tem kontekstu je poučen prispevek »Se bo morala Evropa spet podati v boj za razsvetljenje?« (Delo, 7.2.2005) pisatelja **Salmana Rushdieja**, v katerem je avtor poleg drugega zapisal: »Ideja, da je mogoče ustvariti svobodno družbo, v kateri ljudje ne bodo nikoli žalili ali zmerjali drug drugega in jih bo pred žalitvami in sramotjenjem branil zakon, je absurdna. Na koncu je treba sprejeti temeljno odločitev: ali hočemo živeti v svobodni družbi? Demokracija ni čajanka, na kateri ljudje posedajo in se vljudno pogovarjajo. V demokracijah ljudje drug drugega skrajno razburjajo. Divje se pripravijo o stališčih drug drugega (vendar se ne streljajo). Na Cambridgeu sem se naučil hvalevredne metode za prepir: nikoli ne smeš osebno napadati, vendar ti ni treba imeti absolutno nikakršnega spoštovanja do mnenja drugih. Nikoli ne smeš biti surov s človekom, lahko pa si divje surov do tistega, kar ta človek misli... če ne moremo odkrito razpravljati o idejah, po katerih živimo, sami sebe tlačimo v prisilni jopič« (prevedla Alenka Zgonik). In prav v takem »prisilnem jopiču« demokratizacije medijev žal še vedno živimo tudi v današnjih časih, ko dozo svobode govora oziroma pisanja odmerjajo zlasti dušebrižniki medijske demokracije v vodilnih slovenskih dnevnikih (npr. Delo, Dnevnik, Primorske novice). Svoje trditve lahko podkrepim z lastnimi izkušnjami, saj sem pred slabim letom dni napisal nekaj kritičnih »pisem bralcev« na temo nedoslednega sponzoriranja kulturnih dejavnosti nekaterih primorskih gospodarskih mogotcev (Istrabenz, Vinakoper, Droga), vendar ta kritično utemeljena »pisma«, razen v primeru mariborskega Večera (uredništvu se zahvaljujem za korektnost!), nikoli niso ugledala luč dneva v ustreznih rubrikah slovenskega dnevnega tiska. Posebej sem razočaran z uredniško prakso (!?) urednikov rubrik bralcev v Delu, Dnevniku in Primorskih novicah, ki mi niso dali »možnosti ugovora« na prenapihnjene hvalospeve o »vsestranski donatorski dejavnosti« koprškega vinskega oziroma naftno-turistično-prehrambenega mogotca. Seveda ni moj namen pogrevati stare juhe, vendar je jasno, da tovrstno (ne)komuniciranje z bralci in drugačemi lečimi predstavniki civilne družbe ni v prid uspešne zgodbe o demokratizaciji slovenskih medijev. Kot rečeno, je še bolj problematično, da nekateri »raziskovalni novinarji« pogosto padajo na tanek led subjektivne odslikave resničnosti oziroma drugače povedano: prikazujejo le eno – virtualno – stran medalje.

Vse tisto, kar je na drugi, manj svetli strani iste medalje pa preprosto ignorirajo in drugače misleče odpravijo kot nerazgledane (nepoučene) loleke. To se običajno dogaja pri poročanju oziroma komentiranju takoimenovanih velikih tem (npr. urbanizacija obmorskih mest in obalnega pasu, nove ceste, drugega tira in tretjega pomola, dejavnost gospodarskih subjektov ipd), ki niso zgolj nacionalnega pomena, temveč navsezadnje bistveno posegajo tudi v lokalne interese. Kljub temu, da večina obalnega prebivalstva zahvaljujoč pogostim časopisnim člankom vsaj okvirno pozna finančno problematiko Splošne bolnice Izola, torej eno plat medalje, pa o vsem drugem lahko zgolj ugiba. »Vox populi« denimo pravi, da je kar nekaj zdravnikov v bolnici na hribu »podkupljivih« oziroma domnevno »koruptivnih«. Ker je področje zdravstva izjemno občutljiva tema, bi človek pričakoval, da se bo cela četa »raziskovalnih novinarjev« odpravila v raziskovalno ofenzivo proti domnevni korupciji na izolskem hribu. Pa se nič takega ne zgodi! Podobno je v mnogih drugih spornih primerih, ko se akterji domnevno nečednih poslov namesto pod objektivnim drobnogledom raziskovalnih novinarjev pogosteje znajdejo na »jet-set« straneh rumenega tiska. Morda se bo tudi v srenji naših raziskovalnih novinarjev zgodil pričakovani evolucijski demokratično-mentalni premik, ko bosta na najvišjem stolčku »novinarskega parlamenta« sedela **Sašo Hribar** in **Marjan Jerman** in svojim kolegom s pisnim dekretom v branje zapovedala naslednje besede Salmana Rushdieja: »Tisti hip, ko trdite, da je katerikoli sistem idej svet, pa naj bo to versko prepričanje ali posvetna ideologija, kakor hitro razglasite, da je neka vrsta idej nedotakljiva za kritiko, satiro, posmeh ali prezir, tisti hip svoboda misli ni več mogoča.«

Slavko Gaberc

Portorožan št. 1, januar 2005, odgovor Lenassiju

Spoštovani!

Na pismo kiparja **Janeza Lenassija**, ki je bilo kot odprto objavljeno v januarski izdaji vašega časopisa, je županja **Vojka Štular** avtorju odgovorila že 9. decembra lani. V njem je med drugim zapisala, da bodo o tej zadevi v letošnjem letu potekali pogovori.

Lepo pozdravljeni!

Služba za odnose z javnostmi Občine Piran

VI SPRAŠUJETE – POROTROŽAN ODGOVARJA

Smo slišali, da je zeleni piranski svetilnik v nevarnosti, da se poruši. Kako to?

Ko pa ima toliko vzornikov v občini in noče zaostajati!

Prečital sem, da so Hoteli Bernardin in občina predstavili skupno pobudo, katere strateški cilj je stik turistov s kulturo našega kraja. Kaj to pomeni?

Pomeni, da so morda nekateri le uvideli, kako igrišče za golf ne bo naredilo čudeža v turizmu, kjer je struktura gostov pretežno varčni srednji sloj.

Pročelje piranske knjižnice so popisali neznanci. Kako komentirate ta vandalizem?

Šli so pisat pač tja, kjer so zagotovo pismeni ljudje, ki znajo prečitati, kar se jim sporoči; nimajo vse občinske institucije teh zmožnosti!

Žal sem zamudil letošnje javno pustno rajanje v Piranu, slišal pa sem, da se je našemila celo občinska vlada. Kaj so pa bili?

Sneguljčica in sedem palčkov.

Menda so Portorožani občinskim službam predstavili predlog o nadzoru hrupa, ki ga zlasti ponoči povzroča glasba v lokalih. Kakšen je rezultat?

Psi lajajo, karavana gre dalje...

Ali je kaj novega v zvezi s piranskim akvarijem?

Je. Njegove prebivalce bodo vsak čas preselili v morje in bo ogled možen tam.

Sem slišal, da imajo piranski ribiči težave s ciplji, ki so se menda umaknili neznano kam. Ali je to res?

Ni res! Ciplji so pomrli od smeha...

Najprej kit, zdaj delfin! Oba sta bila naša, gnila sta v Piranskem zalivu, kosti pa bodo razstavljali v Ljubljani! Zakaj ju niso še na gnitje poslali v Ljubljano, če nam bodo že zaplenili okostji?!

Oh, v Ljubljani je že dovolj gnilobe...

Sonja Požar

Z DOBRO IDEJO ZA BOLJŠI JUTRI IN NAGRADO

Kritiziranje drugega je pogosto zelo enostavno, ni pa nujno učinkovito. Spremenimo raje svoj kraj na boljše in poleg kritike predlagajmo nove rešitve. V našem Portorožanu bomo poskušali izpeljati noviteto, s katero bi radi prišli do novih dobrih rešitev za prostor, v katerem živimo. Radi bi prejeli čimveč vaših pobud, od najmanjših do tistih nekoliko večjih.

Predloge bomo zbirali in najboljše objavili ter jih nato naslovili na institucije, zadolžene za njihovo izvajanje.

Vsak mesec bomo izmed prispelih pobud izžrebali nagrajenca, ki bo prejel lepo in uporabno darilo. Če se pojavi izjemno dober predlog, ki bi bil potem tudi uresničen, že razmišljamo o veliko večjem priznanju in nagradi. Vse bo odvisno od vas, dragi bralci. Za izumitelja ni pomembno, kako piše, ampak kaj napiše. Dokažimo, da je tudi kmečka pamet velikokrat boljša od učene.

Nekaj izzivov:

1. Kako urediti uspešno morsko povezavo med Lucijo in Piranom
2. Kako urediti promet na večjih in tudi manjših lokacijah
3. Kako vrniti uspešno portoroško noč
4. Kako in kam preseliti objekte ob morju, ki ne služijo turizmu oziroma so bistveno manj dobičkonosni povrhu, pa še estetsko grdi.
5. Kako uspešno pomagati socialno najbolj ogroženim, zasvojenim ali kako drugače odrinjenim na rob
6. Kako preprečiti velike stroške, ki jih povzroča vandalizem
7. Kako ustaviti hiranje Pirana
8. Kako narediti rampo, da ne bo prinašala izgubo
9. Kako rešiti problem pokopališča, kako urediti akvarij...

Vsak vaš predlog naj bo obrazložen in poslan po elektronski ali običajni pošti na Portorožana. Naš naslov: KS Portorož, za Portorožana, Obala 16 Portorož, e-pošta: ks.portoroz@amis.net.

NAMESTO ŠOPKA ZA 8. MAREC

Ženske so zelo dobrega srca: moške puščajo v prepričanju, da jim vse verjamejo.

Ženska definicija bifeja: kraj, kjer ob šankih bolj ali manj iste družbe poročenih moških dan za dnem dokaj hrupno gasijo žejo in javno razkazujejo bedo svoje (občasne?) biseksualnosti.

V sili spoznaš prijatelja, vendar pazi, da mož tega ne izve!

In še resno za konec - Ni hujše nevarnosti za zakon, kot mož, ki se svojim "prijateljem" boji priznati, da se mu mudi domov...

Sonja Požar

DRUŠTVO OBZORJE SPOROČA:

Američani drago plačujejo t. i. napredek Postali so narod debelihov. Cele dneve poležavajo pred TV, zobajo nezdravo hrano in se pitajo z iluzijami. Pomirjeni so, ne delajo revolucij, pa še XXXL potrošniki so.

Foto: Ivan Zupančič - Župa

Utrinek s tradicionalne pustne zabave v Tartinijevem gledališču.

1 SIT

priklop + modem

Hitrost zagotovljena,
dobimo se na kablu!

Kabelski internet

Elektronika - KATV

Obala 114, 6320 Portoroz

Tel: (05) 6775-231, Gsm: 041 664 033, info@elkatv-sp.si, www.elkatv.net